

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของ
ยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดิน
จังหวัดแม่ฮ่องสอน

Factors Affecting Youth Farmers' Decision to be a Farmer:
A Case Study in Maehongson Land Reform Area

โดย
นางสาวสุรติวดี ภาคอุทัย

กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักวิชาการและแผนงาน
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

2556

คำนำ

สถานการณ์แรงงานภาคการเกษตรในปัจจุบัน พบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนลดน้อยลง ประกอบกับอายุเฉลี่ยของเกษตรกรสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้เล็งเห็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากปัญหาดังกล่าว จึงได้จัดโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินขึ้น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมทางการเกษตรในโรงเรียนให้กับยุวเกษตรกร อีกทั้งยุวเกษตรกรสามารถนำผลผลิตจากโครงการมาใช้ผลิตเป็นอาหารกลางวัน หลายโรงเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้โครงการนี้ มีความกระตือรือร้น และมีความสนใจที่เข้าร่วมกิจกรรมเป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยเล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่จะมีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน โดยเก็บแบบสอบถามในพื้นที่เขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 3 อำเภอ ซึ่งเนื้อหาของการศึกษาประกอบด้วยทัศนคติ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

การศึกษานี้ได้รับความร่วมมืออย่างดีในการตอบแบบสอบถามจากสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด สพร. ในเขตปฏิรูปที่ดินแม่ฮ่องสอน จำนวน 5 แห่ง ได้แก่อนุบาลปาย (เวียงใต้) อำเภอปาย โรงเรียนบ้านท่าสองแคว อำเภอแม่ลาน้อย โรงเรียนบ้านแพะพิทยา อำเภอแม่สะเรียง โรงเรียนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง และโรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ อำเภอแม่สะเรียง ประกอบกับได้รับการสนับสนุนจากท่านปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน (นายณรินทร์ มนะเกษตรธาร) เจ้าหน้าที่สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน และผู้อำนวยการโรงเรียนทั้ง 5 แห่งเป็นอย่างดีตลอดการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์ต่อหน่วยงาน และผู้ที่สนใจใช้เป็นพื้นฐานในการวางแผน หรือหามาตรการรองรับปัญหาเรื่องแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

บทคัดย่อ

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และทัศนคติต่อการเป็นเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรสมาชิกโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ได้จากการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2553 จำนวน 250 คน ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ โดยหาค่าไคสแควร์

ผลการวิจัยสรุปตามประเด็นการศึกษา ได้ดังนี้ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 10 – 16 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปีมีปริมาณไม่แน่นอน และไม่มีเทคโนโลยีทางการเกษตร และเพื่อนบ้านส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม สำหรับทัศนคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มตัวอย่างต่อด้านต่างๆ มีดังนี้ (1) ด้านคุณค่าของอาชีพ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตร (2) ความเข้าใจอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอิสระ การเกษตรต้องมีการวางแผนการผลิต แต่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัย และ (3) ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นว่าผู้ประกอบการส่วนใหญ่ยากจน และมีหนี้สินรวมทั้งรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แน่นอน

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจได้ทำการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ (1) ปัจจัยด้านครอบครัว พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง (2) ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจมาก และ (3) ปัจจัยด้านอื่นๆ เช่น การประชาสัมพันธ์จากรัฐบาล และการสนับสนุนแหล่งเงินทุนจากรัฐบาล พบว่า มีผลต่อการตัดสินใจระดับปานกลาง สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร และปัจจัยต่างๆ ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต พบว่า ตัวแปร และปัจจัยที่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจ ได้แก่ ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร เทคโนโลยีทางการเกษตร ปัจจัยด้านครอบครัว คือ การมีรุ่นพี่ หรือเพื่อนแนะนำ และผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิตที่เหมาะสม และปัจจัยด้านการศึกษา คือ มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน

ข้อเสนอแนะเพื่อการใช้ประโยชน์ในการวิจัย ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจกับคำแนะนำจากเพื่อน/รุ่นพี่ อีกทั้งปัจจัยการผลิต และเทคโนโลยีทางการเกษตร รวมทั้งการสนับสนุนแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน ผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรให้ความสำคัญกับปัจจัยดังกล่าว เปิดโอกาสให้ยุวเกษตรกรได้มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับผู้มีความรู้ทางการเกษตร เช่น ปราชญ์เกษตร ผู้นำศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น รวมถึงการเสริมสร้างทัศนคติที่ดีให้กับกลุ่มยุวเกษตรกร

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยตามโครงการวิจัยครั้งนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากคณะผู้วิจัยได้รับคำแนะนำอย่างดียิ่งจาก ดร.ปรีชา อุตระกุล อาจารย์ทวี วัชรเกียรติศักดิ์ ดร.วิระชัย นาควิบูลย์วงศ์ คุณณลินี กังศิริกุล และ คุณสำเภาว งามชัย ที่ได้กรุณาให้คำปรึกษา แนะนำ และตรวจสอบแก้ไขงานวิจัยให้ดียิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

นอกจากนี้แล้ว ผู้วิจัยยังได้รับความอนุเคราะห์เป็นอย่างดีจากคุณนรินทร์ มนะเกษตรธาร ปฎิรูปที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน คุณสวาท จารุเวช คุณจิรัฏฐ์ ปัญญา คุณชาญชัย มัจฉาวรานนท์ และเจ้าหน้าที่กลุ่มยุทธศาสตร์ และปฏิรูปที่ดิน สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่คอยให้คำปรึกษา และประสานงานนัดหมาย กลุ่มตัวอย่าง พร้อมทั้งร่วมเก็บข้อมูลสมาชิกเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงอาจารย์ผู้ดูแลกลุ่มเกษตรกร และสมาชิกเกษตรกรที่ให้ความร่วมมือ ตอบแบบสอบถาม จนเป็นผลให้งานวิจัยนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ที่ได้กล่าวถึง มา ณ โอกาสนี้

สุรติวัติ ภาคอุทัย
ผู้วิจัย

สารบัญเรื่อง

เนื้อหา

หน้า

คำนำ	ก
บทคัดย่อ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	2
1.3 ขอบเขตการวิจัย	3
1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ	3
1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ	4
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ความหมายการปฏิรูปที่ดิน	5
2.2 การปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย กับการพัฒนาแรงงานภาคเกษตรกรรม	6
2.3 แนวทางการพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10	7
2.4 นโยบายด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์	9
2.5 สถานการณ์แรงงานภาคเกษตร	9
2.6 การบริหารจัดการบุคลากรภาคเกษตรภายใต้นโยบายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม	10
2.7 สร้างและพัฒนาบุคลากร : ผู้สืบทอดมรดกที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน	10
2.8 โครงการสร้าง และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่	11
2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
2.10 กรอบแนวคิดในการศึกษา	15
2.11 สมมติฐานในการวิจัย	16
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	17
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	17
3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา	18
3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล	18
3.4 การทดสอบแบบสอบถาม	19
3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล	19
3.6 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล	20

สารบัญเรื่อง (ต่อ)

เนื้อหา	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	23
4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง	23
4.2 ส่วนที่ 2 ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	26
4.3 ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	31
4.4 ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์	35
บทที่ 5 สรุปผลและข้อเสนอแนะ	45
5.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย	45
5.2 สรุปผลการวิจัย	45
5.3 อภิปรายผล	43
5.4 ข้อเสนอแนะ	47
บรรณานุกรม	48
ภาคผนวก	51
ภาคผนวก ก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล	52
ภาคผนวก ข ข้อมูลส่วนตัวคณานักวิจัย	58

สารบัญตาราง

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 1	แสดงค่าจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ	23
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอายุ	24
ตารางที่ 3	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระดับการศึกษา	24
ตารางที่ 4	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง	25
ตารางที่ 5	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามปริมาณผลผลิตทางการเกษตร	25
ตารางที่ 6	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเทคโนโลยีทางการเกษตรที่มี	25
ตารางที่ 7	แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพของเพื่อนบ้าน	26
ตารางที่ 8	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	27
ตารางที่ 9	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม	28
ตารางที่ 10	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างด้าน ปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	29
ตารางที่ 11	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม	30
ตารางที่ 12	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ปัจจัยทางด้านครอบครัว	31
ตารางที่ 13	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา	32
ตารางที่ 14	แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ ปัจจัยด้านอื่นๆ	33
ตารางที่ 15	แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าจะประกอบ อาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	34
ตารางที่ 16	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม ในอนาคต	35
ตารางที่ 17	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพผู้ปกครองกับการตัดสินใจประกอบ อาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	37
ตารางที่ 18	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีการเกษตรกับการตัดสินใจประกอบ อาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	38

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง		หน้า
ตารางที่ 19	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเพื่อนบ้านกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	40
ตารางที่ 20	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	41
ตารางที่ 21	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	42
ตารางที่ 22	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถาบันการศึกษากับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต	43
ตารางที่ 23	ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยอื่นๆ กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	44

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของ
เยาวชนกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปริมณฑล จังหวัดปทุมธานี

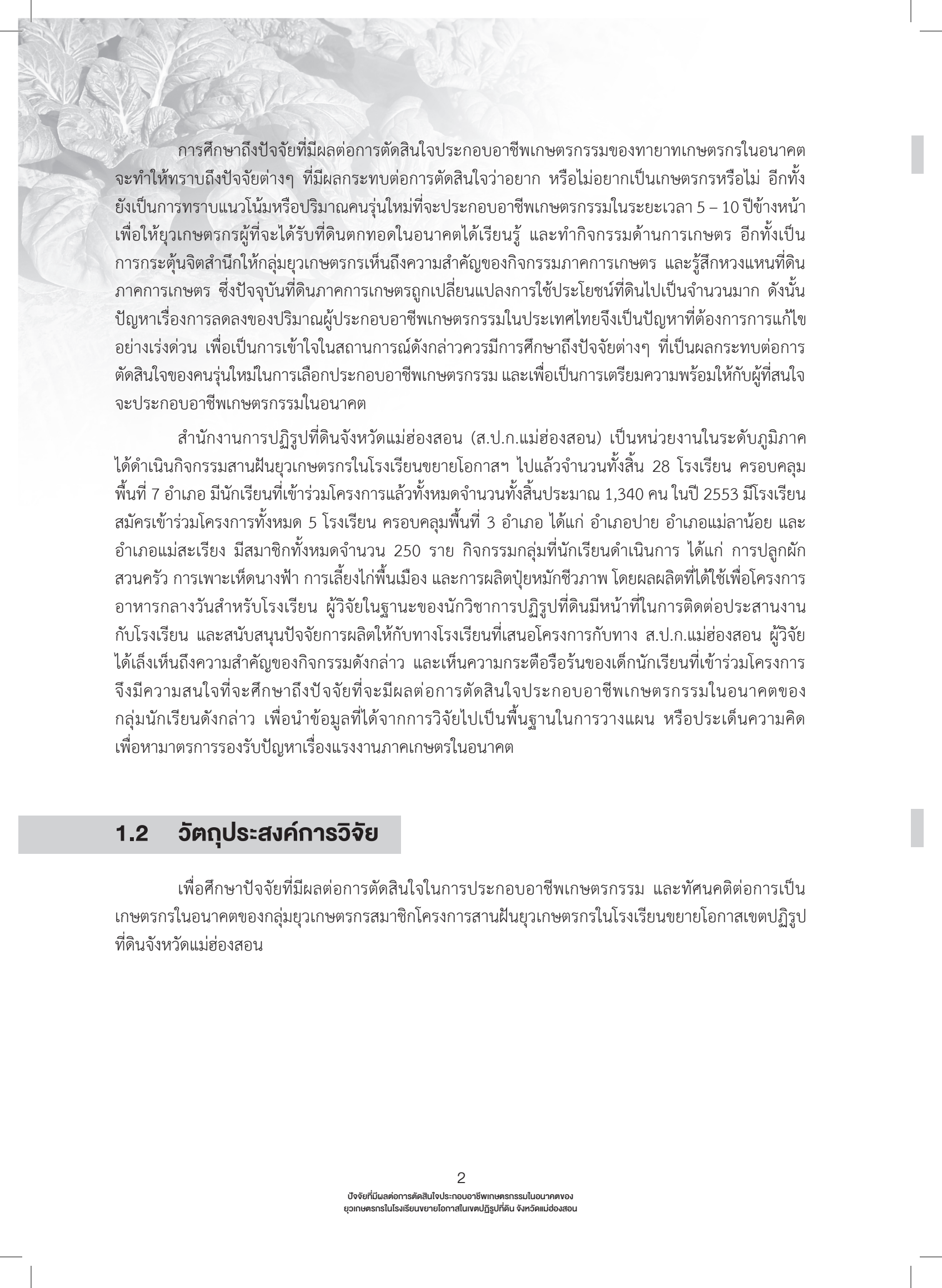
บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) เป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดที่ดินให้กับเกษตรกรหรือบุคคลที่ไม่มีพื้นที่ทำกินเป็นของตนเอง พื้นที่ที่ได้รับการประกาศให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย ณ ปัจจุบัน มีพื้นที่ประมาณ 32 ล้านไร่ มีจำนวนเกษตรกรที่ได้รับสิทธิในการเข้าทำประโยชน์ที่ดินประมาณ 2 ล้านครัวเรือนหรือประมาณ 8 ล้านคน ซึ่งคิดเป็น 33 เปอร์เซ็นต์ของผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรทั้งหมดในประเทศ (เกษตรกรในประเทศไทยมีจำนวนประมาณ 6 ล้านครัวเรือน หรือประมาณ 24 ล้านคน) เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินส่วนใหญ่จะประกอบกิจกรรมด้านพืช เช่น ข้าว ผัก ข้าวโพด และไม้ผล เป็นต้น รองลงมา ได้แก่ การประกอบอาชีพด้านปศุสัตว์ และด้านประมง ส.ป.ก. มีนโยบายหลัก ได้แก่ จัดและพัฒนาที่ดินให้แก่เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ส่งเสริมให้มีการปลูกไม้ยืนต้น ไม้เศรษฐกิจ และสร้างรายได้ให้เกษตรกร สร้างความเข้มแข็งและพัฒนาตนเองทางเศรษฐกิจพอเพียงของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน รวมทั้งสร้างโอกาส และพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนในเขตปฏิรูปที่ดินอย่างยั่งยืน

นอกจาก ส.ป.ก. จะให้ความสำคัญในการพัฒนาเกษตรกรแล้ว ยังเน้นการพัฒนาบุคลากรเกษตรกรหรือยุวเกษตรกร โดยได้ดำเนินโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน เพื่อสร้างและพัฒนายุวเกษตรกรตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อให้ยุวเกษตรกรผู้ที่จะได้รับที่ดินทดทดในอนาคต ได้เรียนรู้และการพัฒนาการเกษตรรวมทั้งพัฒนางานของ ส.ป.ก. ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ส.ป.ก. จึงได้จัดกระบวนการเพื่อพัฒนายุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินซึ่งเป็นบุคลากรเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ในรูปแบบของการบูรณาการองค์ความรู้เพื่อการพัฒนาที่มั่นคงและยั่งยืน สืบเนื่องจากสถานการณ์แรงงานภาคเกษตรในปัจจุบันพบว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมมีจำนวนลดน้อยลง และพื้นที่ทำเกษตรกรรมลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40 อีกทั้งอายุเฉลี่ยของเกษตรกรสูงขึ้น โดยมีอายุเฉลี่ย 50 ปีขึ้นไป สาเหตุสำคัญที่ทำให้ปริมาณผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมลดลงส่วนหนึ่งเกิดขึ้นจากคนรุ่นใหม่มีแนวคิดที่จะประกอบอาชีพในภาคอุตสาหกรรมมากกว่าการเกษตร ซึ่งให้ผลตอบแทนมากกว่า และเป็นรูปธรรมมากกว่าภาคการเกษตร ในขณะเดียวกัน ข้อมูลจากสถาบันการศึกษาพบว่า มีผู้สนใจเรียนทางด้านเกษตรและวิชาที่เกี่ยวข้องน้อยลงอย่างเห็นได้ชัด จนเกิดการสูญเปล่าของทรัพยากรบุคคล และการลงทุนทางการศึกษา

การศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรของทายาทเกษตรกรในอนาคต จะทำให้ทราบถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลกระทบต่อการตัดสินใจว่าอยาก หรือไม่อยากเป็นเกษตรกรหรือไม่ อีกทั้งยังเป็นการทราบแนวโน้มหรือปริมาณคนรุ่นใหม่ที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรในระยะเวลา 5 – 10 ปีข้างหน้า เพื่อให้ยุวเกษตรกรผู้ที่ได้รับที่ดินตกทอดในอนาคตได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมด้านการเกษตร อีกทั้งเป็นการกระตุ้นจิตสำนึกให้กลุ่มยุวเกษตรกรเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมภาคการเกษตร และรู้สึกหวงแหนที่ดินภาคการเกษตร ซึ่งปัจจุบันที่ดินภาคการเกษตรถูกเปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินไปเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ปัญหาเรื่องการลดลงของปริมาณผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรในประเทศไทยจึงเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขอย่างเร่งด่วน เพื่อเป็นการเข้าใจในสถานการณ์ดังกล่าวควรมีการศึกษาถึงปัจจัยต่างๆ ที่เป็นผลกระทบต่อการตัดสินใจของคนรุ่นใหม่ในการเลือกประกอบอาชีพเกษตรกร และเพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมให้กับผู้ที่สนใจจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน (ส.ป.ก.แม่ฮ่องสอน) เป็นหน่วยงานในระดับภูมิภาค ได้ดำเนินกิจกรรมสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสฯ ไปแล้วจำนวนทั้งสิ้น 28 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่ 7 อำเภอ มีนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการแล้วทั้งหมดจำนวนทั้งสิ้นประมาณ 1,340 คน ในปี 2553 มีโรงเรียนสมัครเข้าร่วมโครงการทั้งหมด 5 โรงเรียน ครอบคลุมพื้นที่ 3 อำเภอ ได้แก่ อำเภอปาย อำเภอแม่ลาน้อย และอำเภอแม่สะเรียง มีสมาชิกทั้งหมดจำนวน 250 ราย กิจกรรมกลุ่มที่นักเรียนดำเนินการ ได้แก่ การปลูกผักสวนครัว การเพาะเห็ดนางฟ้า การเลี้ยงไก่พื้นเมือง และการผลิตปุ๋ยหมักชีวภาพ โดยผลผลิตที่ได้ใช้เพื่อโครงการอาหารกลางวันสำหรับโรงเรียน ผู้วิจัยในฐานะของนักวิชาการปฏิรูปที่ดินมีหน้าที่ในการติดต่อประสานงานกับโรงเรียน และสนับสนุนปัจจัยการผลิตให้กับทางโรงเรียนที่เสนอโครงการกับทาง ส.ป.ก.แม่ฮ่องสอน ผู้วิจัยได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของกิจกรรมดังกล่าว และเห็นความกระตือรือร้นของเด็กนักเรียนที่เข้าร่วมโครงการ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงปัจจัยที่จะมีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มนักเรียนดังกล่าว เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการวิจัยไปเป็นพื้นฐานในการวางแผน หรือประเด็นความคิด เพื่อหามาตรการรองรับปัญหาเรื่องแรงงานภาคเกษตรในอนาคต

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกร และทัศนคติต่อการเป็นเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรสมาชิกโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

1.3 ขอบเขตการวิจัย

1.3.1 ขอบเขตด้านพื้นที่

พื้นที่เป้าหมายเป็นโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 5 โรงเรียน ใน 3 อำเภอ ได้แก่

- โรงเรียนอนุบาลปาย (เวียงใต้) อำเภอปาย
- โรงเรียนบ้านท่าสองแคว อำเภอแม่ลาน้อย
- โรงเรียนบ้านแพะพิทยา อำเภอแม่สะเรียง
- โรงเรียนบ้านน้ำดิบ อำเภอแม่สะเรียง
- โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์ อำเภอแม่สะเรียง

1.3.2 ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ศึกษาคือ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสสังกัด สพฐ. ในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1,415 คน

1.3.3 ขอบเขตด้านเนื้อหา

งานวิจัยนี้ทำการศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกร โดยศึกษาปัจจัยในเรื่องทัศนคติต่ออาชีพเกษตรกร ได้แก่ ทัศนคติด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกร ทัศนคติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร ทัศนคติด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกร ทัศนคติด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกร และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา และปัจจัยด้านอื่นๆ

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

- เยาวชนเกษตรกร

หมายถึงนักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

- โครงการสานฝันเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสฯ

หมายถึงโครงการส่งเสริมกิจกรรมทางการเกษตรให้กลุ่มเยาวชนเกษตรกรได้มีโอกาสทำกิจกรรมทางการเกษตร โดยลงมือปฏิบัติจริง และเป็นการปลูกฝังให้เด็กๆ มีความสนใจในกิจกรรมเกษตร และเป็นการผลิตวัตถุดิบสำหรับโครงการอาหารกลางวันให้กับโรงเรียน

- อาชีพเกษตรกร

หมายถึง การทำการเกษตรที่เกี่ยวข้องกับการปลูกพืช และเลี้ยงสัตว์เป็นหลัก รวมถึงกิจกรรมอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเกษตร ที่ต้องอาศัยความรู้ความชำนาญในการประกอบอาชีพ

1.5 ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1.5.1 ได้ทราบปัจจัยและเหตุผลที่นักเรียนตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

1.5.2 ผลที่ได้รับจากการวิจัย อาจใช้เป็นแนวทางไปวางแผน หรือเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ เช่น การจัดหาที่ดินเพื่อการเกษตร จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรให้ตรงตามความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ได้รวบรวมข้อมูลและองค์ความรู้เพื่อนำมาพัฒนาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ความหมายการปฏิรูปที่ดิน
- การปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย กับการพัฒนาแรงงานภาคเกษตรกรรม
- แนวทางการพัฒนาการเกษตรในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10
- นโยบายด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- สถานการณ์แรงงานภาคเกษตร
- การบริหารจัดการบุคลากรภาคการเกษตรภายใต้นโยบายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
- สร้างและพัฒนายุวเกษตรกร : ผู้สืบทอดมรดกที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน
- โครงการสร้าง และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่
- งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ผลการศึกษาเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สรุปเป็นสาระสำคัญของการศึกษาดังต่อไปนี้

2.1 ความหมายการปฏิรูปที่ดิน

ตามมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2519 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2532 ได้ให้คำจำกัดความของการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไว้ดังนี้

“การปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม” หมายความว่า การปรับปรุงเกี่ยวกับสิทธิ และการถือครองในที่ดินเพื่อเกษตรกรรม รวมตลอดถึงการจัดที่อยู่อาศัยในที่ดินเพื่อเกษตรกรรมนั้น โดยรัฐนำที่ดินของรัฐหรือที่ดินที่รัฐจัดซื้อหรือเวนคืนจากเจ้าของที่ดิน ซึ่งมิได้ทำประโยชน์ในที่ดินนั้นด้วยตนเอง หรือมีที่ดินเกินสิทธิตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อจัดให้แก่เกษตรกรผู้ไม่มีที่ดินของตนเองหรือเกษตรกรที่มีที่ดินเล็กน้อยไม่เพียงพอแก่การครองชีพและสถาบันเกษตรกรได้เช่าซื้อ เช่า หรือเข้าทำประโยชน์โดยรัฐให้ความช่วยเหลือในการพัฒนาอาชีพเกษตรกรรม การปรับปรุงทรัพยากรและปัจจัยการผลิตตลอดจนการผลิตและการจำหน่ายให้เกิดผลดียิ่งขึ้น

“เขตปฏิรูปที่ดิน” หมายความว่า เขตที่ดินที่พระราชกฤษฎีกากำหนดเป็นเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

“เกษตรกรรม” หมายความว่า การทำนา ทำไร่ ทำสวน เลี้ยงสัตว์ เลี้ยงสัตว์น้ำ และกิจการอื่นตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์กำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

“เกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน” หมายความว่า ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักและให้หมายความรวมถึงบุคคลผู้ยากจนหรือผู้จบการศึกษาทางเกษตรกรรม หรือผู้เป็นบุตรของเกษตรกร บรรดาซึ่งไม่มีที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเป็นของตนเอง และประสงค์จะประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลัก ตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนดในพระราชกฤษฎีกาด้วย

2.2 การปฏิรูปที่ดินในประเทศไทย กับการพัฒนาแรงงานภาคเกษตรกรรม

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ถือกำเนิดมาจากการเรียกร้องของทุกภาคส่วน รวมทั้งเกษตรกร และนิสิตนักศึกษาในเหตุการณ์เมื่อเดือนตุลาคม 2516 ที่ต้องการประชาธิปไตยอย่างแท้จริง และการปฏิรูปที่ดินเกิดขึ้นเนื่องจากต้องการให้เกษตรกรเป็นเจ้าของที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชทานที่ดินทรัพย์สินส่วนพระองค์เพื่อการปฏิรูปที่ดิน จำนวน 44,365 ไร่ หลังจากนั้นได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 ขึ้น

ในช่วงแรกๆ นั้น ส.ป.ก. เน้นดำเนินการจัดซื้อที่ดินเอกชน และในที่ดินพระราชทาน รวมทั้งที่ดินบริจาค เพื่อนำมาปฏิรูปที่ดิน ต่อมารัฐบาลมีนโยบายแก้ปัญหาการบุกรุกที่ดินในเขตป่าสงวนแห่งชาติโดยวิธีการปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. จึงได้รับมอบที่ดินของรัฐตามมติ ครม. มาเป็นจำนวนมาก เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการจัดที่ดินตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน แต่มีราษฎรจำนวนมากที่ขาดคุณสมบัติตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน คือไม่เป็นเกษตรกร หรือไม่ทำการเกษตร แต่ถือครองที่ดินเกินสิทธิ รวมทั้งมีพื้นที่ไม่ได้ทำการเกษตร เช่น ที่อยู่อาศัย ร้านค้า ปะปนอยู่ ทำให้ต้องจัดที่ดินชุมชนด้วย

ในช่วงปี 2549 เป็นต้นมา ส.ป.ก. ได้ปรับเปลี่ยนรูปแบบการบริหารจัดการที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินใหม่ จากรูปแบบเดิมที่เรียกกันว่า วัด จัด แจก คือ สำนักรังวัด จัดที่ดิน และมอบเอกสารสิทธิเข้าทำประโยชน์ เปลี่ยนมาเป็นมุ่งดำเนินการในการปรับโครงสร้างการผลิตที่ครบวงจรมากขึ้น ตั้งแต่การจัดที่ดิน การส่งเสริมอาชีพ องค์กรความรู้ และการบริหารจัดการ เพื่อให้เกษตรกรได้ทำ และกินอย่างยั่งยืน เพื่อเป็นการสนองพระราชปณิธาน ค้ำครองที่ดินเพื่อเกษตรกรรม นอกจากนั้นยังสร้างความยั่งยืนในการใช้ที่ดินเพื่อประกอบเกษตรกรรม ถึงบุตรหลานเกษตรกรผู้ที่จะสืบทอดที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไป ด้วยการสร้างและพัฒนาเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขต ปฏิรูปที่ดิน สร้างเกษตรกรบ่มเพาะ และเกษตรกรรุ่นใหม่สำเร็จการศึกษาทางด้านเกษตร เพื่อได้รับโอกาสในการเข้าทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินตามที่กฎหมายปฏิรูปที่ดินกำหนดไว้

2.3 แนวทางการพัฒนาการเกษตร ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (2550 – 2554)

จากการที่ภาคเกษตรยังคงมีบทบาทสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศ เพราะนอกจากจะก่อให้เกิดรายได้แล้ว ยังเป็นแหล่งนำเข้าเงินตราจากต่างประเทศ โดยไทยเป็นผู้ส่งออกสินค้าเกษตรที่สำคัญ เช่น ยางพารา ข้าว มันสำปะหลัง กุ้ง ไข่ไก่ รวมทั้งประชากรประมาณครึ่งหนึ่งมีอาชีพเกษตรกรรม ดังนั้นการเกษตรจึงเกี่ยวข้องกับชีวิตความเป็นอยู่และวัฒนธรรมของประชาชนทั่วประเทศ แม้ว่าแนวโน้มของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมสาขาเกษตรจะมีสัดส่วนลดลง เมื่อเปรียบเทียบกับสาขาอุตสาหกรรมและบริการ ซึ่งในส่วนนี้ มีสินค้าเกษตรเป็นวัตถุดิบสนับสนุน กระบวนการเกษตรและสหกรณ์จึงต้องกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตรให้เหมาะสม สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบัน สอดรับกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 และนโยบายของรัฐบาล (สำนักเศรษฐกิจการเกษตร, 2550)

การทบทวนแผนและแนวทางการพัฒนาทางการเกษตรในระยะที่ผ่านมา พบว่ารายได้และความเป็นอยู่ของเกษตรกรดีขึ้น แม้แต่ในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจที่ผ่านมา จะพบว่าภาคการเกษตรได้รับผลกระทบน้อยกว่าภาคอื่นๆ ของประเทศ เป็นผลมาจากการปรับปรุงขยายโครงสร้างพื้นฐาน ทั้งภาคการผลิตและการตลาด การให้ความรู้วิชาการใหม่ การดำเนินมาตรการแทรกแซงราคาสินค้าเกษตร การสนับสนุนพันธุ์เพื่อเพิ่มผลผลิตและอื่นๆ ตลอดจนได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้เกษตรกรบางส่วนทำการเกษตรในแนวทฤษฎีใหม่ ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง จึงทำให้มีคนจนลดลง แต่ยังคงมีความแตกต่างของรายได้ระหว่างคนในภาคการเกษตรและภาคการผลิตอื่นมาก

ความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติที่ใช้ในการผลิตสินค้าเกษตร ขณะเดียวกันการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วในยุคโลกาภิวัตน์ การรวมตัวทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศแบบทวิภาคีหรือพหุภาคี ได้ส่งผลกระทบที่สำคัญต่อภาคการเกษตรและเกษตรกรของไทย ทำให้ประเทศไทยโดยเฉพาะเกษตรกรต้องมีการปรับตัวรับสถานการณ์ กระบวนการเกษตรและสหกรณ์จึงได้ยกร่างแผนพัฒนาภาคเกษตร (ปี 2550 – 2554) เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางในการดำเนินงานของภาคเกษตร ซึ่งเป็นแผนยุทธศาสตร์ที่จะชี้นำทิศทางการปรับตัว เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่ยังคงมีอยู่ในภาคเกษตร และเชื่อมโยงให้เกิดการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

การกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาการเกษตร เน้นนโยบายให้เกษตรกรเป็นศูนย์กลางในการพัฒนา โดยใช้แนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ทางสายกลาง ความไม่ประมาท ความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกัน ตลอดจนการใช้ความรู้ และคุณธรรมเป็นพื้นฐานในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพ โดยจะให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างรอบคอบ ระมัดระวังอย่างเป็นขั้นตอน มีการกระจายความเสี่ยงหรือสร้างเครือข่าย เพื่อใช้ป้องกันให้รอดพ้นจากวิกฤต ดำรงอยู่ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืน โดยเกษตรกรรายย่อยหรือเกษตรกรที่มีที่ดินทำกินน้อยจะส่งเสริมการเกษตรตามแนวทฤษฎีใหม่ ผลิตเพื่อเป็นฐานให้พึ่งตนเองได้ เกษตรกรขนาดกลางหรือเกษตรกรก้าวหน้าส่งเสริมการสร้างเครือข่าย ดำเนินการรวมพลังช่วยเหลือซึ่งกันและกันในรูปแบบวิสาหกิจชุมชน กลุ่มเกษตรกรหรือสหกรณ์ให้ความสำคัญกับการผลิตจากองค์ความรู้ และวิทยาการสมัยใหม่ที่ผสมผสานกับเทคโนโลยีพื้นฐานและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อน สำหรับเกษตรกรรายใหญ่หรือเกษตรกรพาณิชย์เน้นการอำนวยความสะดวกทางการค้า และพัฒนาการผลิตให้มีคุณภาพ ตรงกับความต้องการของผู้บริโภค

ปรับเปลี่ยนโครงสร้างการผลิตโดยพิจารณาตลอดทั้งห่วงโซ่การผลิตตั้งแต่การผลิต การแปรรูปและการตลาด รวมทั้งการผลิตสินค้าที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่าเดิม สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ และเป็นการกำหนดราคาสินค้าเกษตรได้เอง โดยส่งเสริมให้ทำการเกษตรในพื้นที่เหมาะสม เพื่อสร้างรายได้ภาคการเกษตรให้สูงขึ้น ให้ความสำคัญกับการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เน้นการลดต้นทุนการผลิต พัฒนาปรับปรุงระบบควบคุมคุณภาพ และตรวจสอบรับรองสินค้าเกษตรและอาหารให้ได้มาตรฐานสร้างความมั่นใจด้านความปลอดภัยให้แก่ผู้บริโภค เพื่อเป็นการผลักดันการขยายตลาดสินค้าเกษตร และเกษตรแปรรูปในต่างประเทศ โดยมียุทธศาสตร์สำคัญ 4 ยุทธศาสตร์ คือ

1. การสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรและองค์กรเกษตรกร เน้นการประยุกต์ใช้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างกระบวนการเรียนรู้แก่เกษตรกรโดยผ่านปราชญ์ชาวบ้าน การมีส่วนร่วมของชุมชนในการร่วมกันแก้ไขปัญหา พัฒนาองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเป็นพื้นฐานในการพัฒนาเศรษฐกิจการเกษตรชุมชนอย่างยั่งยืน สร้างกลไกการบริหารจัดการด้านการผลิต การแปรรูปและการตลาดโดยใช้ขบวนการวิสาหกิจชุมชนในรูปวิสาหกิจชุมชน หรือสหกรณ์ และสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนดำเนินการด้านการตลาด จัดสรรที่ดินทำกิน การกระจายสิทธิและสนับสนุนการใช้ประโยชน์ในที่ดิน เร่งรัดการแก้ไขหนี้สินของเกษตรกรอย่างต่อเนื่องและเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้ชุมชนเข้าไปมีส่วนในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร และเชิงสุขภาพเพื่อสร้างรายได้เสริมให้กับเกษตรกร

2. การพัฒนาสินค้าเกษตร เพื่อให้เกิดความมั่นคงและปลอดภัยด้านอาหารเป็นแหล่งผลิตอาหารที่สำคัญของโลก รวมทั้งเป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรเพื่อแปรรูป และเป็นวัตถุดิบสนับสนุนภาคอุตสาหกรรมและสาขาอื่นๆ สนับสนุนสินค้าที่มีโอกาส จากฐานการผลิตบนความหลากหลายทางชีวภาพ เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต เน้นการลดต้นทุน ด้วยการสนับสนุนให้เกษตรกรใช้ปัจจัยการผลิต เช่น พันธุ์ ปุ๋ย อย่างเหมาะสม และพัฒนาระบบโครงสร้างพื้นฐานด้านการเกษตรในระดับชุมชน เช่น โรงสีชุมชน โรงปุ๋ยอินทรีย์ชุมชน และเครื่องจักรกลเกษตรขั้นพื้นฐาน ส่งเสริมการวิจัยพัฒนา ประยุกต์ใช้นวัตกรรม พื้นบ้านผสมผสานกับเทคโนโลยีสมัยใหม่ ปรับปรุงคุณภาพสินค้า และขยายกำลังการผลิต เน้นการจัดทำมาตรฐานสินค้า สร้างมูลค่าให้กับสินค้าเกษตร สร้างตราสินค้า เป็นต้น

3. การบริหารจัดการทรัพยากรการเกษตร ให้ความสำคัญกับการสร้างสมดุลของการใช้ประโยชน์ และการอนุรักษ์โดยให้มีการใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพใช้ได้อย่างยั่งยืน และไม่กระทบสิ่งแวดล้อม กระจายอำนาจและแบ่งปันผลประโยชน์จากการใช้ทรัพยากรการเกษตรอย่างเป็นธรรม โดยจัดการและฟื้นฟูพื้นที่ทางการเกษตร พื้นที่แหล่งน้ำ และทรัพยากรประมงด้วยการเพิ่มความสมบูรณ์ทรัพยากรชายฝั่ง ควบคุมการใช้เครื่องมือประมงที่ผิดกฎหมาย ป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบที่เกิดจากภาวะโลกร้อน

4. การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการ เสริมสร้างและพัฒนาขีดความสามารถในการทำงานขององค์กรภาครัฐให้ยึดหลักธรรมาภิบาล บริหารจัดการภาครัฐให้โปร่งใสในการปฏิบัติราชการ สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่มุ่งประสิทธิภาพ และสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับองค์กรภาครัฐ เน้นการบริหารความเสี่ยง โดยคำนึงถึงประโยชน์ของเกษตรกรเป็นหลัก เพื่อให้องค์กรของรัฐเป็นที่ยอมรับด้านความสามารถของบุคลากร ปรับบทบาทหน่วยงานให้ชัดเจน ไม่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อดำเนินภารกิจที่สนับสนุนเชื่อมโยง เกื้อกูล สามารถใช้ทรัพยากรร่วมกันอย่างเหมาะสม กระจายอำนาจการบริหารจัดการสู่ภูมิภาค ท้องถิ่น และชุมชน โดยการสนับสนุนระบบบริหารเชิงยุทธศาสตร์แบบบูรณาการที่ยึดพื้นที่ดำเนินภารกิจ การมีส่วนร่วมในระดับภูมิภาค และการเชื่อมโยงกับชุมชนท้องถิ่นเพิ่มขึ้น

2.4 นโยบายด้านการเกษตรของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

กรอบการดำเนินงานของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีความสอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน การดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ภายใต้รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2550 และกรอบการดำเนินงานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 นโยบายหลัก (สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร, 2550) คือ

1. นโยบายเร่งด่วนที่จะดำเนินการในปีแรก (พ.ศ. 2552)
2. นโยบายปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร

ทั้งนี้ ได้มีการทบทวนผลดำเนินงาน สถานการณ์เศรษฐกิจด้านการเกษตรในปัจจุบัน แล้วบูรณาการงานกับผู้ที่เกี่ยวข้อง เน้นการพัฒนาเกษตรกร และสถาบันเกษตรกรให้มีความเข้มแข็ง การปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร โดยพิจารณาการผลิตสินค้าเกษตรตลอดห่วงโซ่อุปทานตั้งแต่ต้นน้ำถึงปลายน้ำ ส่งเสริมการผลิตสินค้าเกษตรให้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของผู้บริโภคเพิ่มขึ้น เพิ่มประสิทธิภาพภาคการผลิต และการตลาดให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ โดยดำเนินการใน 3 ประเด็นยุทธศาสตร์ คือ

ยุทธศาสตร์ที่ 1 การพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรโดยส่วนที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาแรงงานภาคเกษตร คือ การเร่งรัดการสร้างงานรองรับแรงงานคืนถิ่น จัดทำมาตรการ/โครงการรองรับ รวมทั้งขึ้นทะเบียนและฝึกอบรมผู้สนใจที่จะทำการเกษตร พร้อมทั้งส่งเสริมและพัฒนาเกษตรกรและสถาบันเกษตรกรให้เข้มแข็ง โดยการพัฒนาสถาบันเกษตรกรให้มีขีดความสามารถในการดำเนินธุรกิจ และช่วยเหลือสมาชิกในด้านการผลิตและการตลาด รวมทั้งสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทั้งทางทฤษฎี และการปฏิบัติเพื่อไปประกอบอาชีพเกษตรกรกรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีแก่เกษตรกรรายอื่นเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 การพัฒนาการผลิต โดยการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตทางการเกษตร และสร้างมูลค่าเพิ่มสินค้าเกษตร

ยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาปัจจัยพื้นฐานและภารกิจสนับสนุน โดยเร่งรัดฟื้นฟูเศรษฐกิจการเกษตร พัฒนาปรับปรุงและขยายระบบชลประทาน พัฒนาและฟื้นฟูทรัพยากรที่ดินและทรัพยากรประมง และบริหารจัดการเพื่อสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจภาคเกษตร

2.5 สถานการณ์แรงงานภาคเกษตร

ในอดีตประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรม ร้อยละ 80 ของประชากรไทยประกอบอาชีพเกษตรกรรม แต่มาถึงปัจจุบันได้ลดลงเหลือเพียงร้อยละ 40 เท่านั้น และมีแนวโน้มลดลงเรื่อยๆ เหตุผลเนื่องจากอายุเฉลี่ยของเกษตรกรมากขึ้นทุกปี โดยเฉลี่ยเกษตรกรไทยอายุ 58 ปี (พีรเดช ทองอำไพ, 2552) ปัญหาหลักที่ทำให้แรงงานภาคเกษตรกรรมลดลง เนื่องจาก เติกรุ่นใหม่พยายามหลีกเลี่ยงอาชีพเกษตร เนื่องจากเห็นว่าเป็นอาชีพต้องทำงานหนัก รายได้ต่ำ จึงหลีกเลี่ยงโดยการหลีกเลี่ยงหนีออกจากพื้นที่ไปทำอาชีพอื่น หรือเป็นลูกจ้างในภาคอุตสาหกรรมแทน นอกจากนั้นที่ดินภาคเกษตรกรรมถูกเปลี่ยนแปลงไปเป็นที่ดินสำหรับการทำกิจกรรมอื่นๆ อาทิเช่น บ้านจัดสรร รีสอร์ท และโรงงานอุตสาหกรรม เป็นต้น จึงทำให้ที่ดินสำหรับเกษตรกรลดลง

จากการศึกษาของสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร (2550) ในด้านภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือนเกษตรกร ปีเพาะปลูก 2549/2550 พบว่า ครัวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงในช่วงเวลา 10 ปี ที่ผ่านมา นอกจากนี้ขนาดของครัวเรือนเกษตรกรมีแนวโน้มลดลงจาก 4.75 คนต่อครัวเรือน ในปีเพาะปลูก 2541/2542 มาเป็น 3.95 คนต่อครัวเรือนในปี 2549/2550 การลดลงของขนาดของครัวเรือนดังกล่าวได้ส่งผลทำให้จำนวนแรงงานเกษตรในครัวเรือนลดลงตามไปด้วย ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าแรงงานจ้าง และแรงงานในครัวเรือนของภาคการเกษตรกำลังจะขาดแคลน และจะนำไปสู่การกดดันค่าจ้างแรงงานให้เพิ่มสูงขึ้น พร้อมกับการที่ภาคเกษตรของไทยจะต้องพึ่งพาแรงงานเครื่องจักรกลการเกษตรเข้ามาแทนที่แรงงานคนมากขึ้น สภาพทางเศรษฐกิจของครัวเรือนเกษตรกร พบว่ามีรายได้เงินสดจากการเกษตรเฉลี่ยครัวเรือนละ 114,631 บาท หลังหักรายจ่ายเป็นเงินสดแล้วครัวเรือนเกษตรกรมีรายได้เงินสดทางการเกษตรสุทธิเฉลี่ยครัวเรือนละ 50,370 บาท ในขณะที่ขนาดหนี้สินของครัวเรือนเกษตรกร ต้นปีเพาะปลูก 2549/2550 มีเฉลี่ยครัวเรือนละ 47,672 บาท โดยครัวเรือนเกษตรกรในภาคกลางมีขนาดหนี้สินมากที่สุด รองลงมาได้แก่ครัวเรือนในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ตามลำดับ

2.6 การบริหารจัดการบุคลากรภาคการเกษตรภายใต้นโยบายสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

จากการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน 34 ปี ของการปฏิรูปที่ดิน ทำให้พบว่าเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน ประมาณร้อยละ 75 หรือประมาณ 1.32 ล้านราย มีอายุเกินกว่า 40 ปี โดยแบ่งเป็นสัดส่วนดังนี้คือ ช่วงอายุ 41 – 50 ปี มีเกษตรกรเป็นสัดส่วนมากที่สุดถึงร้อยละ 27.59 หรือจำนวน 510,798 ราย ถัดมาคือช่วงอายุ 51 – 60 ปี มีเกษตรกรถึงร้อยละ 21.98 หรือจำนวน 406,980 ราย และช่วงอายุเกินกว่า 60 ปี มีถึงร้อยละ 21.76 ดังนั้นเพื่อเป็นการต่อยอดผู้ที่จะมีสิทธิได้รับสิทธิทำกินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไปในอนาคต ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน ซึ่งหมายถึง บุตรหลานเกษตรกร และผู้สำเร็จการศึกษาทางด้านการเกษตร ส.ป.ก. จึงได้วางรากฐานการบริหารจัดการบุคลากรภาคการเกษตรในอนาคต 3 โครงการคือ

1. โครงการสร้างและพัฒนาเยาวชนเกษตรกร
2. โครงการบ่มเพาะเกษตรกรอนาคตในเขตปฏิรูปที่ดิน
3. โครงการเกษตรกรรุ่นใหม่ในเขตปฏิรูปที่ดิน

2.7 สร้างและพัฒนาเยาวชนเกษตรกร : ผู้สืบทอดมรดกที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ตระหนักถึงความสำคัญของเยาวชนเกษตรกร ซึ่งเป็นรากฐานและทายาทที่จะสืบทอดอาชีพเกษตรกรรม โดยเป็นผู้รับมรดกที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินต่อไปในอนาคต ตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน จึงจำเป็นต้องสร้างเด็กและเยาวชนให้เป็นเกษตรกรคนรุ่นใหม่ที่มีความรู้ ความสามารถ มีทักษะและประสบการณ์ทางการเกษตร รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนรู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ รู้จักการทำงานอย่างเป็นระบบ อีกทั้งยังเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนได้เกิดจิตสำนึกในการช่วยกันพัฒนาด้านการเกษตร

ให้เด็กไทยได้ใกล้ชิดกับการเกษตรมากยิ่งขึ้น อันจะเสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ชุมชนและท้องถิ่นต่อไป จึงได้ส่งเสริมให้มีการสร้างและพัฒนายุวเกษตรกรใน 5 กิจกรรม คือ

1. โครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดิน เริ่มดำเนินการเมื่อปี 2550 เพื่อสร้างและพัฒนายุวเกษตรกร ตามแนวพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราช สุธาฯ สยามบรมราชกุมารี และเพื่อให้ยุวเกษตรกรผู้ที่จะได้รับที่ดินตกทอดตาม กฎหมายปฏิรูปที่ดินในอนาคตได้รู้สิทธิและหน้าที่ของเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน
2. กิจกรรมครอบครัวผาสูกเศรษฐกิจพอเพียง โดยคัดเลือกยุวเกษตรกร 1 ราย/ตำบล ที่ครอบครัวอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินและมีความพร้อมเป็นครอบครัวตัวอย่าง จัดทำเป็นศูนย์เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียงชุมชน
3. กิจกรรมโภชนาการ สืบสานปณิธานครัวสระปทุม โดยส่งเสริมกิจกรรมในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อนำผลผลิตจากแปลงเกษตรกรรมที่ยุวเกษตรกรร่วมกันปลูก มาทำเป็นอาหารกลางวันให้เด็กได้บริโภค พร้อมทั้งแสดงคุณค่าทางโภชนาการที่ได้รับในอาหารนั้นๆ
4. โครงการต้นแบบรวมพลังยุวเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดิน โดยจัดตลาดนัดองค์ความรู้ ยุวเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินในระดับจังหวัด เพื่อเป็นการขยายผลให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กว้างขวางขึ้น ระหว่างยุวเกษตรกร ผู้ปกครอง (เกษตรกร) ครู และปราชญ์เกษตร (ผู้นำชุมชน) พร้อมทั้งมีการจัดประกวดกิจกรรมยุวเกษตรกร
5. โครงการคลังสมองยุวเกษตรกร (Youth : ALRO Cyber brain) โครงการความร่วมมือระหว่าง ส.ป.ก. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ และศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ เป็นการต่อยอดเพื่อสร้าง และพัฒนากลุ่มยุวเกษตรกรให้ได้รับโอกาสในการเรียนรู้ การพัฒนาการเกษตรจากภูมิปัญญาของปราชญ์เกษตร ควบคุมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

2.8 โครงการสร้าง และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ (ส.ป.ก., 2552)

โครงการสร้าง และพัฒนาเกษตรกรรุ่นใหม่ เกิดขึ้นจากความร่วมมือ ระหว่างกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวงศึกษาธิการ โดยได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ เมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2551 เพื่อเป็นการสร้างโอกาสทางการศึกษา การเข้าถึงองค์ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและปฏิบัติภาคการเกษตรการพัฒนาพื้นที่ ปรับโครงสร้างพื้นฐาน และการจัดการเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสม รวมทั้งงานวิจัยและพัฒนาเพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการ และการถ่ายทอดองค์ความรู้

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (กษ.) และกระทรวงศึกษาธิการ (ศธ.) ได้ลงนามในบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ มีระยะเวลาดำเนินการ 5 ปี (พ.ศ.2551 – 2555) ดังนี้

1. กษ. และ ศธ. จะร่วมกับสร้างโอกาสทางการศึกษาโดยรณรงค์สร้างแรงจูงใจ ให้บุคคลที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม เล็งเห็นความสำคัญและสนใจเข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัยการอาชีพ ภายใต้หลักสูตรเฉพาะที่ให้การศึกษาภาคทฤษฎี และปฏิบัติในการฝึกทักษะตลอดจนการคัดเลือกยุวเกษตรกรที่สำเร็จการศึกษาภาคบังคับเข้าศึกษาต่อตามหลักสูตรดังกล่าว

2. ศธ. จะกำหนดหลักสูตรเฉพาะที่มีการให้ความรู้ทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติด้านการเกษตร เพื่อให้การศึกษาแก่บุคคลที่สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม และยุวเกษตรกร ได้เข้าศึกษาต่อในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัยการอาชีพ ที่จะดำเนินการภายใต้โครงการความร่วมมือของ กษ. และ ศธ.

3. กษ. จะให้การสนับสนุนและร่วมกับ ศธ. ในการพัฒนาพื้นที่ ปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐาน และจัดการ เทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมภายในวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัย การอาชีพ ในการรองรับการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของผู้เข้ารับการศึกษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. กษ. และ ศธ. จะร่วมมือในงานวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างองค์ความรู้ทางวิชาการการถ่ายทอด องค์ความรู้ และสนับสนุนการดำเนินงานด้านการเกษตร การผลิต การแปรรูป และการจำหน่ายผลิตภัณฑ์เกษตร

5. กษ. และ ศธ. จะร่วมกันสร้างโอกาสให้เกษตรกรเข้าถึงองค์ความรู้ การรับบริการ เทคโนโลยี การจัดการเครื่องจักรกลเกษตร การใช้ประโยชน์พื้นที่ ตลอดจนการพัฒนาผลิตภัณฑ์ และการจัดการตลาด เพื่อเพิ่มศักยภาพการผลิต และการบริการภาคการเกษตร

โดยโครงการฯ มีเป้าประสงค์ คือ

1. เพื่อสร้างเกษตรกรรุ่นใหม่ที่มีความรู้ทั้งทางด้านทฤษฎี และปฏิบัติ เพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรม และเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่เกษตรกรรายอื่นได้เรียนรู้ โดยผ่านกลไกของวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี วิทยาลัยประมง และวิทยาลัยการอาชีพ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

2. เพื่อพัฒนาการเกษตรที่ยั่งยืน และเป็นการแก้ไขปัญหาเกษตรกรขาดความรู้ ความเข้าใจทักษะ ในการประกอบอาชีพในอนาคต

2.9 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บรรชร กล้าหาญ (2541) ได้ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนของนักศึกษาโครงการปฏิรูปการ ศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านอายุ เพศ ภูมิสำเนา การศึกษา และภูมิหลังของครอบครัว ทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม และการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเลือกศึกษาต่อในโครงการปฏิรูปการ ศึกษาเกษตร เพื่อชีวิต และมีผลต่อความคาดหวังทางการศึกษาและอาชีพของนักศึกษา

ผุสดี ธรรมศักดิ์ (2541) ได้ทำศึกษามูลเหตุจูงใจในการเลือกเข้าศึกษาวิชาชีพเกษตรกรรมของ นักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี พบว่า มูลเหตุจูงใจที่ทำให้นักศึกษาเข้าศึกษาวิชาชีพ เกษตรกรรมในระดับมากคือ นักศึกษาคิดว่าเป็นอาชีพเกษตรเป็นอาชีพที่อิสระ และบางคนตั้งใจที่จะเลือกเรียน สาขาวิชานี้แต่แรก นอกจากนั้นยังพบว่า การเรียนทางด้านการเกษตรมีช่องทางเข้ารับราชการได้เป็นมูลเหตุจูงใจ รองลงมา สำหรับความมุ่งหวังที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตรภายหลังจบการศึกษา พบว่า ส่วนใหญ่มุ่งหวังที่จะ ศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น และตั้งใจจะทำงานตามบริษัทห้างร้านต่างๆ ที่ใช้ความรู้ทางด้านการเกษตร แต่ก็มี บางส่วนที่ตั้งใจจะเปลี่ยนอาชีพเป็นอย่างอื่น ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการเกษตรถ้ามีโอกาส

อรนุช จรกกลีน (2542) ทำการศึกษาความคาดหวังของนักศึกษาหลังสำเร็จการศึกษาจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในด้านการประกอบอาชีพ พบว่า เผ่าพันธุ์ อาชีพบิดา จำนวนแรงงานภาคเกษตรในครอบครัว อาชีพที่มุ่งหวังในอนาคตหลังสำเร็จการศึกษา และสถานศึกษาในปัจจุบัน มีความสัมพันธ์กับความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ กล่าวคือ นักเรียนที่คาดหวังจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต มีความคาดหวังในด้านการประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาในระดับมาก เนื่องมาจากกลุ่มตัวอย่างมีความมั่นใจในอาชีพนี้ และคิดว่าสามารถนำความรู้ที่มีไปพัฒนาเพื่อเพิ่มผลผลิตทางการเกษตรและเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมสามารถสร้างรายได้ให้กับตนเอง

นิเวศน์ อินตารัตน์ (2543) ทำการศึกษาบทบาทของครูเกษตรต่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาบทบาทของครูเกษตรต่อการส่งเสริมอาชีพเกษตร เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคลกับบทบาทของครูเกษตรต่อการส่งเสริมอาชีพเกษตร และเพื่อศึกษาปัญหาอุปสรรค ข้อเสนอแนะของครูเกษตรต่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรให้นักเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่าบทบาทของครูเกษตรในการส่งเสริมอาชีพเกษตร ในด้านการพัฒนาวิชาชีพเกษตร มีการปฏิบัติในการวางแผนการถ่ายทอดความรู้ และมีการติดตามประเมินผลอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำ บทบาทด้านการบริหารแนะแนวการประกอบอาชีพเกษตร สถานภาพของครูเกษตรมีความสัมพันธ์กับบทบาทด้านการบริการแนะแนวการประกอบอาชีพเกษตร และบทบาทด้านการพัฒนาบุคลิกภาพและพัฒนาสังคมของนักเรียนวิชาอาชีพเกษตรในระดับปานกลาง ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูที่สอนวิชาชีพเกษตร ควรมีการปรับปรุงบทบาทในการส่งเสริมอาชีพเกษตรให้มากขึ้น โดยมุ่งเน้นให้นักเรียนรู้จักการคิดเป็นทำเป็น และแก้ปัญหาในแนวทางที่ถูกต้อง

จิตาวดี เหลืองธนะโภาค (2546) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่ม ยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อศึกษาการดำเนินงานของยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่ ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกยุวเกษตรกร และเพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรค รวมทั้งข้อเสนอแนะของการดำเนินงานของสมาชิก ยุวเกษตรกร จากการศึกษาพบว่ายุวเกษตรกรมีส่วนร่วมในการวางแผนมากที่สุด รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในการปรึกษาหารือ การมีส่วนร่วมในการประเมินผล และการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ตามลำดับ นอกจากนั้นระดับการศึกษา การได้รับความสนใจจากผู้บริหาร และการได้รับผลตอบแทนจากการทำงานกลุ่มมีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิก ยุวเกษตรกรในทางบวก ยิ่งถ้าให้ความสำคัญกับตัวแปรทั้งสามมากเท่าใด การมีส่วนร่วมของสมาชิก ยุวเกษตรกรก็จะเพิ่มขึ้นตาม สำหรับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานยุวเกษตรกรในโรงเรียนได้แก่ ขาดแคลนบุคลากร สมาชิกไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร และขาดความสามัคคี งบประมาณ วัสดุ อุปกรณ์ ที่ใช้ในการดำเนินงาน

วีระชัย เข้มวงษ์ (2546) ทำการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร จังหวัดราชบุรี เพื่อศึกษาสภาพพื้นฐานทางเศรษฐกิจ-สังคม ของสมาชิก ยุวเกษตรกร ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกร พร้อมปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะในการประกอบอาชีพเกษตรของสมาชิกยุวเกษตรกร จากการศึกษาพบว่าปัจจัยที่ส่งผลให้สมาชิกยุวเกษตรกรต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ได้แก่ การสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ความมั่นคงในอาชีพเกษตร และปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตร ได้แก่ ความไม่แน่นอนของผลผลิต ราคาผลผลิต และการตลาด

โดยสมาชิกยุวเกษตรกรมีข้อเสนอแนะคือ ควรมีการจัดแบ่งหน้าที่การทำงานให้เหมาะสมกับระดับการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนที่รับผิดชอบงานยุวเกษตรกรควรมีการดูแลเอาใจใส่ ให้ความรู้ คำแนะนำ และรายละเอียด ที่ถูกต้องแก่สมาชิก รวมถึงการได้รับผลตอบแทนที่คุ้มค่าจะ給สมาชิกเกิดแรงจูงใจในการทำกิจกรรม โดยต้อง จัดทำกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

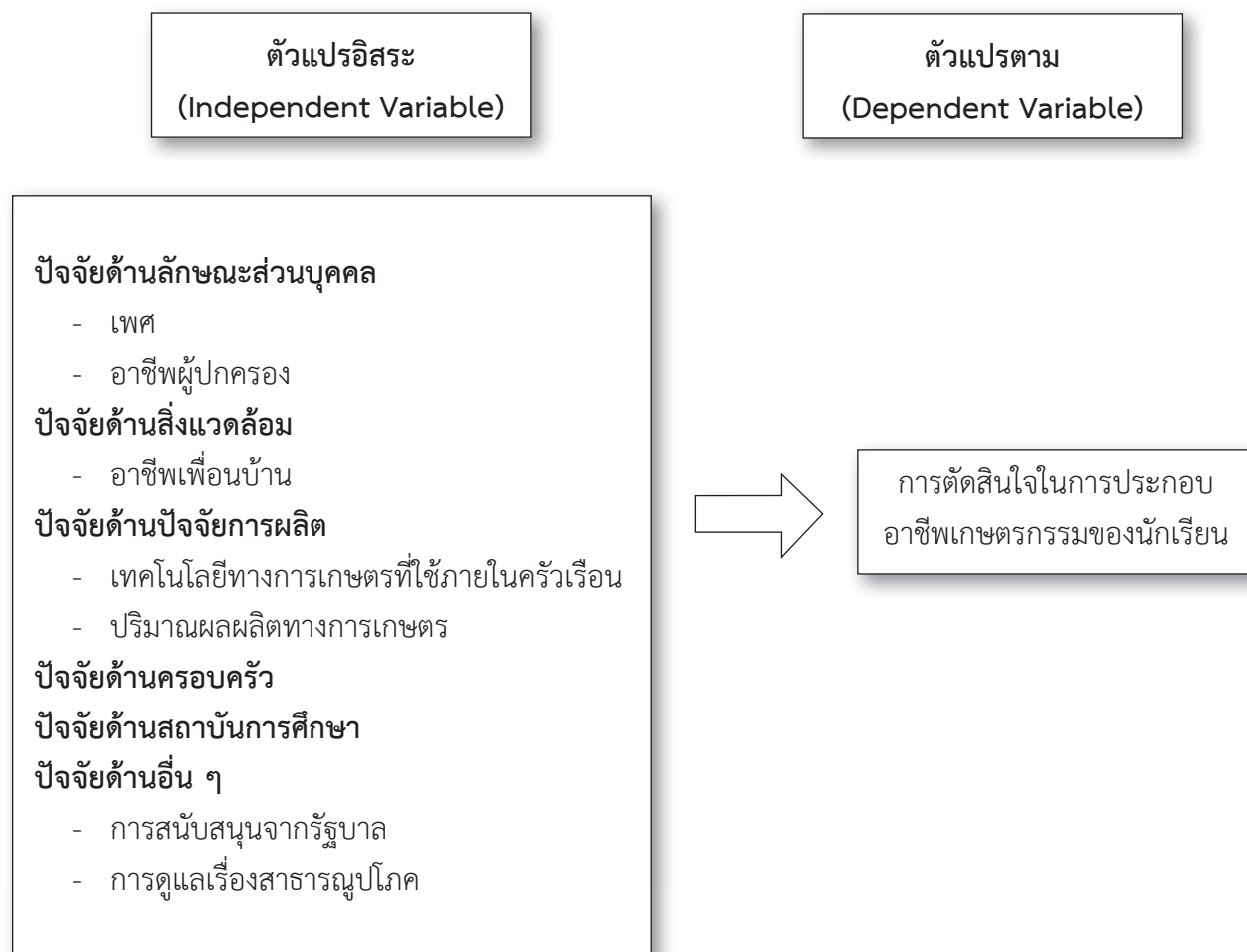
ปิติพร เพชรสุก (2548) ทำการศึกษาการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตร เพื่อชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตร และเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง จากการศึกษา พบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่ตัดสินใจเข้ามาศึกษาเนื่องจากในการเข้าศึกษานั้นไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการเรียน ตลอดหลักสูตร มีที่พักให้ตลอดระยะเวลาที่กำลังศึกษา อีกทั้งยังได้รับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง โดยผู้ปกครอง ประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่แล้ว อาชีพทางการเกษตรเป็นอาชีพอิสระ วิชาชีพเกษตรสามารถนำไปประกอบ อาชีพอื่น และสามารถนำความรู้ไปประกอบอาชีพได้ทั้งอาชีพหลักและอาชีพรองได้ สำหรับความคาดหวัง ที่เข้ามาศึกษาเนื่องจากนักศึกษามีความคาดหวังที่จะศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้น เพื่อเป็นการเพิ่มโอกาสในการศึกษา ต่อให้กับตนเอง และต้องการนำความรู้ไปประกอบอาชีพในอนาคต ด้านความสัมพันธ์ระหว่างอายุ จำนวนแรงงาน ภาคเกษตรในครอบครัว และการรับรู้ข่าวสารการรับสมัครโดยการแนะแนวจากวิทยาลัยต่อการตัดสินใจเข้าศึกษา ต่อในโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต พบว่า ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวข้างต้นมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจ ในการตัดสินใจเข้าศึกษาของนักศึกษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

เอกชัย ยุทธชัยวงกุล และคณะ (2552) ได้ทำการศึกษารูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้าง ความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี โดยทำการเก็บรวบรวม ข้อมูลเกี่ยวกับทัศนคติในการประกอบอาชีพเกษตร การจัดการสอน หลักสูตรการเรียนการสอน ปัจจัยต่างๆ ที่จำเป็นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร จาก นักเรียน นักศึกษา อีกทั้งสร้างและพัฒนารูปแบบกระบวนการ เรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นใจต่อวิชาชีพ เกษตรของนักศึกษา ซึ่งเกิดจาก ค่านิยมของผู้ปกครองและสังคม มุมมองความเชื่อต่อการเรียนเกษตร สื่อสารมวลชนด้านการเสนอข่าวด้านลบในอาชีพเกษตร หลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาชีพเกษตร และวิธีการสอนของอาจารย์ที่ไม่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนว่าสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ศุภณีย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตรโดยแม่โจ้โพลล์ (2552) ทำการสำรวจความคิดเห็น ของเยาวชน อายุระหว่าง 14 – 18 ปี ในจังหวัดเชียงใหม่จำนวน 1,289 คน พบว่า เยาวชนมีความคิดเห็นว่าการประกอบอาชีพเกษตรกรรมประสบปัญหา (83.7 %) ซึ่งเกี่ยวข้องกับเรื่องราคาผลผลิตตกต่ำ รายได้น้อย เป็นหนี้สิน ต้นทุนการผลิตสูงและประสบปัญหาภัยธรรมชาติ ด้านความคิดเห็นของเยาวชนต่อการช่วยให้ อาชีพการเกษตรดีขึ้นนั้น เยาวชน 38.6 % เห็นว่าควรมีการอุดหนุนสินค้าทางการเกษตร 32.0 % ควรเรียนรู้ และให้ความสำคัญกับภาคเกษตรมากขึ้น และ 10.9 % เห็นควรช่วยอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและใช้ทรัพยากร อย่างคุ้มค่า สำหรับความคิดเห็นต่อบทบาทในการพัฒนาและส่งเสริมอาชีพการเกษตรให้ดีขึ้นของหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ สถาบันการศึกษาควรเปิดหลักสูตรให้ความรู้ด้านการเกษตร และส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้อง ด้านการเกษตร หน่วยงานท้องถิ่นควรสนับสนุน พัฒนาด้านการเกษตรและให้ความรู้ ข่าวสารให้กับประชาชน ในท้องถิ่น รัฐบาลควรสนับสนุนด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตและแก้ไขปัญหาด้านราคาเพื่อให้เกษตรกรมี รายได้เพิ่มขึ้น

จากแนวคิด และผลงานวิจัยที่กล่าวมานั้นจะเห็นได้ว่า แรงงานภาคเกษตรปัจจุบันกำลังลดน้อยลง อีกทั้งคนรุ่นใหม่ไม่ให้ความสนใจกับอาชีพเกษตรกรรมมากนัก ซึ่งปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม หรือทำกิจกรรมทางการเกษตรนั้น มีปัจจัยหลายประการทั้งปัจจัยด้านบุคคล ด้านครอบครัว และสังคม ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ได้เลือกศึกษาปัจจัยบางประการดังนี้ คือ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง อาชีพเพื่อนบ้าน ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร และเทคโนโลยีทางการเกษตร รวมทั้งทัศนคติที่มีต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยศึกษาว่า ปัจจัยต่างๆ ดังกล่าวมีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน อย่างไรบ้าง ซึ่งการวิจัยนี้คาดว่าจะได้ทราบปัจจัยและเหตุผลที่นักเรียนตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และอาจใช้เป็นแนวทางไปวางแผน หรือเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ เช่น การจัดหาที่ดินเพื่อการเกษตร จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐาน รวมถึงการปรับปรุงหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรให้ตรงตามความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่

2.10 กรอบแนวคิดในการศึกษา

2.11 สมมติฐานการวิจัย

1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
2. อาชีพผู้ปกครอง มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
3. อาชีพเพื่อนบ้าน มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
4. เทคโนโลยีทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
5. ผลผลิตทางการเกษตร มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
6. ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
7. ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
8. ปัจจัยด้านอื่นๆ มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ และ เชิงคุณภาพ คณะผู้วิจัยมีวิธีการดำเนินงาน และขั้นตอน ดังนี้

- 3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- 3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
- 3.3 เครื่องมือที่ใช้เก็บข้อมูล
- 3.4 การรวบรวมข้อมูล
- 3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล
- 3.6 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ทำการศึกษา

ประชากรที่เป็นเป้าหมายในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสในสังกัด สพฐ. จังหวัดแม่ฮ่องสอนที่เข้าร่วมโครงการสานฝันยุวเกษตรกรฯ ปี 2553 จำนวน 1,415 คน จาก 5 โรงเรียน คือ โรงเรียนอนุบาลปาย (เวียงใต้) โรงเรียนบ้านท่าสองแคว โรงเรียนบ้านแพะพิทยา โรงเรียนบ้านน้ำดิบ และ โรงเรียนบ้านห้วยสิงห์

3.1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา

กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำแนกตามกลุ่มประชากรหลัก ได้ใช้วิธีการกำหนดตัวอย่างโดยเจาะจง ดังต่อไปนี้

กลุ่มตัวอย่างเป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกร โดยเป็นกลุ่มยุวเกษตรกรที่เข้าร่วมกิจกรรมโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดิน ประจำปี 2553 จาก 5 โรงเรียน โดยสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ได้กำหนดให้สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียน มีจำนวนสมาชิกโรงเรียนละ 50 คน รวมทั้งสิ้น 250 คน โดยนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรมส่วนมากเป็นนักเรียนที่กำลังศึกษาระดับมัธยมศึกษาและประถมศึกษาตอนปลาย

3.2 ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปรที่เกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ จำแนกออกเป็นตัวแปรอิสระ และตัวแปรตามดังนี้

3.2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม (เพศ อายุ ระดับการศึกษา) ปัจจัยการผลิต (เทคโนโลยีการผลิต) ปัจจัยทางเศรษฐกิจ (รายได้ต่อเดือน) ปัจจัยด้านค่านิยม และทัศนคติของผู้ตอบแบบสอบถามต่ออาชีพเกษตรกรรม

3.2.2 ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง

3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.3.1 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

1. ศึกษาองค์ความรู้ และกำหนดกรอบการศึกษาตามประเด็นสำคัญ ตามลักษณะของแบบสอบถาม เพื่อให้ได้ข้อมูลในการสร้างเครื่องมือครบถ้วนที่สุด
2. สร้างแบบสอบถาม ฉบับร่าง ตรวจสอบความสมบูรณ์
3. ทดลองใช้กับผู้ที่มีคุณสมบัติตามลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง รับฟังข้อคิดเห็น ข้อซักถามตามประเด็นคำถาม ปรับปรุงแล้วส่งผู้ทรงคุณวุฒิและที่ปรึกษาตรวจสอบแบบสอบถาม ฉบับร่าง
4. ปรับปรุงแก้ไขคำถามในแบบสอบถาม ตามข้อเสนอแนะเป็นฉบับสมบูรณ์

ในการวิจัยครั้งนี้เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล คือ แบบสอบถามจำนวน 250 ชุด โดย 1 ชุด ประกอบด้วยคำถาม จำนวน 47 ข้อ โดยแบ่งออกเป็น 4 ส่วน โดยมีรายละเอียดดังนี้

3.3.2 แบบสอบถาม เป็นแบบสอบถามแบบปลายปิด (close-ended question) และแบบปลายเปิด (open – ended question) แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง ปริมาณผลผลิตภาคการเกษตร เทคโนโลยีการเกษตรที่มีในครัวเรือน และอาชีพเพื่อนบ้าน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติกับอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 23 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของ Likert กำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

- 5 หมายถึง เห็นด้วยอย่างยิ่ง
- 4 หมายถึง เห็นด้วย
- 3 หมายถึง ไม่แน่ใจ

2 หมายถึง ไม่เห็นด้วย

1 หมายถึง ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวัง/ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 15 ข้อ ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่าตามแบบของ Likert กำหนดการให้คะแนนเป็น 5 ระดับ โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังต่อไปนี้

5 หมายถึง ระดับความสำคัญ มากที่สุด

4 หมายถึง ระดับความสำคัญ มาก

3 หมายถึง ระดับความสำคัญ ปานกลาง

2 หมายถึง ระดับความสำคัญ น้อย

1 หมายถึง ระดับความสำคัญ น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 เป็นคำถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของเกษตรกรว่าประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตหรือไม่

3.4 การทดสอบแบบสอบถาม

ผู้วิจัยได้ทำการทดสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามโดยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาปรักษาต่อที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความเที่ยงตรงของเนื้อหาจนมีความสมบูรณ์ที่จะใช้เก็บรวบรวมข้อมูล จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบกับนักเรียนที่กำลังศึกษาในโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 21 อำเภอแม่ลาน้อย จังหวัดแม่ฮ่องสอน ที่มีกลุ่มเกษตรกรซึ่งเคยได้เข้าร่วมโครงการสานฝันเกษตรกรฯ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 30 ตัวอย่าง โดยวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของเครื่องมือ โดยมีค่าความเชื่อมั่นที่ 0.90 แล้วนำแบบสอบถามมาปรับปรุงให้มีความเหมาะสม และสมบูรณ์ยิ่งขึ้น จึงนำไปใช้เก็บข้อมูลในพื้นที่กลุ่มตัวอย่างต่อไป

3.5 การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการรวบรวมเก็บข้อมูล ประกอบด้วย

1. **ข้อมูลปฐมภูมิ (primary data)** โดยการใช้แบบสอบถาม ที่สร้างขึ้นไปสอบถามกลุ่มประชากรตัวอย่าง โดยผู้ทำวิจัยนำแบบสอบถามไปชี้แจงและขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลกับนักเรียน แล้วนำข้อมูลที่รวบรวมได้ไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติ

2. **ข้อมูลทุติยภูมิ (secondary data)** โดยการรวบรวมจากเอกสารสิ่งตีพิมพ์ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวิจัย

3.6 การประมวลผลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การดำเนินการกับข้อมูลที่ได้เก็บรวบรวมในการศึกษาค้างนี้ ประกอบด้วย

3.6.1 ประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล

การประมวลผลข้อมูลเชิงปริมาณจะใช้วิธีการออกแบบการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่กำหนดไว้ ซึ่งมีรูปแบบวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive Research) เพื่อใช้อธิบายรายละเอียดข้อมูลส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพผู้ปกครอง ปริมาณผลผลิตภาคการเกษตรแต่ละปี เทคโนโลยีทางการเกษตรที่ใช้ภายในครัวเรือน อาชีพเพื่อนบ้าน ทักษะติดกับอาชีพเกษตรกรรม และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยใช้ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

การวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยการหาค่าไคสแควร์ (Chi-square test) เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ เพศ อาชีพผู้ปกครอง ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร เทคโนโลยีทางการเกษตร อาชีพเพื่อนบ้าน ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยทางการศึกษา และปัจจัยอื่นๆ กับตัวแปรตาม ได้แก่ การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณจะใช้วิธีการออกแบบการประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์เพื่อใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติที่กำหนดไว้ คือ ค่าจำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสหสัมพันธ์ เป็นข้อมูลเชิงปริมาณ เช่น อายุ รายได้ต่อเดือน และข้อมูลส่วนที่นับไม่ได้ ได้แก่ ทักษะติด การตัดสินใจและความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม นำข้อมูลที่ได้มาสร้างข้อสรุป หาความเหมือนและแตกต่าง เพื่อหาความสัมพันธ์ แล้วตีความหมายข้อมูล เพื่ออธิบายถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของผู้ปกครอง และนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุน

3.6.2 การแปลความหมาย

การแปลความหมายของคะแนน แบ่งได้เป็นสองแบบตามแบบสอบถาม ดังนี้

แบบสอบถามตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับทัศนคติกับอาชีพเกษตรกรรม

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดระดับความคิดเห็น โดยนำคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ขึ้นไป	หมายถึง	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ไม่แน่ใจ
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับความคาดหวัง/ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม

การแปลความหมายของคะแนน ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์สำหรับการวัดระดับความคิดเห็น โดยนำคะแนนเฉลี่ย (Mean) ของคะแนนเป็นตัวชี้วัดโดยกำหนดเกณฑ์ดังนี้

ค่าเฉลี่ย 4.51 ขึ้นไป	หมายถึง	ระดับความสำคัญ มากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51 – 4.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญ มาก
ค่าเฉลี่ย 2.51 – 3.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญ ปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51 – 2.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญ น้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00 – 1.50	หมายถึง	ระดับความสำคัญ น้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน คณะผู้วิจัยได้นำข้อมูลจากการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนามโดยใช้แบบสอบถาม ทำการตรวจสอบ เรียบเรียง ประมวลผลข้อมูลและใช้กระบวนการจัดกระทำกับข้อมูล ได้ผลเป็นรายงาน การวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ในการศึกษาในลักษณะต่างๆ ตามที่กำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของ โครงการวิจัยนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล นำเสนอตามเนื้อหาเชิงปริมาณเป็นส่วนๆ ประกอบด้วยผลการวิเคราะห์ข้อมูล จากการแจกแจงแบบสอบถามโดยมีผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

การเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่เป็นสมาชิกกลุ่มเยาวชนเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 250 ตัวอย่าง ด้วยแบบสอบถาม สามารถเก็บข้อมูลที่สมบูรณ์ได้จำนวน 201 ตัวอย่าง และนำมาประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

4.1 ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

4.1.1 IWC

เพศของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 51.2 เป็นเพศชาย และร้อยละ 48.8 เป็นเพศหญิง (ตารางที่ 1)

ตารางที่ 1 แสดงค่าจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเพศ

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1. ชาย	103	51.2
2. หญิง	98	48.8
รวม	201	100.0

4.1.2 อายุ

อายุของนักเรียนกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่ร้อยละ 74.6 มีอายุระหว่าง 13 – 15 ปี รองลงมา คือ กลุ่มอายุต่ำกว่า 13 ปี ร้อยละ 16.4 และกลุ่มอายุสูงกว่า 15 ปี ร้อยละ 9.0 (ตารางที่ 2)

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่า 13 ปี	33	16.4
2. 13 – 15 ปี	150	74.6
3. สูงกว่า 15 ปี	18	9.0
รวม	201	100.0

4.1.3 ระดับชั้นที่กำลังศึกษา

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 47.3 กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 3 รองลงมา ร้อยละ 27.9 ศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 2 ร้อยละ 18.4 กำลังศึกษาอยู่มัธยมศึกษาปีที่ 1 และร้อยละ 6.5 ศึกษาในระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น (ตารางที่ 3)

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

การศึกษา	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. ต่ำกว่ามัธยมศึกษาตอนต้น	13	6.5
2. มัธยมศึกษาปีที่ 1	37	18.4
3. มัธยมศึกษาปีที่ 2	56	27.9
4. มัธยมศึกษาปีที่ 3	95	47.3
รวม	201	100.0

4.1.4 อาชีพผู้ปกครอง

อาชีพผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 53.2 ประกอบอาชีพเกษตรกร รองลงมา ร้อยละ 38.3 ประกอบอาชีพรับจ้าง ร้อยละ 4.0 ประกอบอาชีพค้าขาย ร้อยละ 2.5 ประกอบอาชีพอื่นๆ และร้อยละ 2.0 รับราชการ (ตารางที่ 4)

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง

อาชีพหลักผู้ปกครอง	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	108	53.2
2. รับราชการ	4	2.0
3. ค้าขาย	8	4.0
4. รับจ้างทั่วไป	77	38.3
5. อื่น ๆ	5	2.5
รวม	201	100.0

4.1.5 ปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

ปริมาณผลผลิตทางการเกษตรของกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ร้อยละ 70.4 มีปริมาณผลผลิตไม่แน่นอน รองลงมา ร้อยละ 13.9 ปริมาณผลผลิตเท่าเดิมหรือคงที่ ร้อยละ 11.1 ปริมาณผลผลิตลดลง และร้อยละ 4.6 ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น (ตารางที่ 5)

ตารางที่ 5 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามปริมาณผลผลิตทางการเกษตร

ผลผลิตการเกษตร	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. ลดลง	12	11.1
2. เพิ่มขึ้น	5	4.6
3. เท่าเดิม	15	13.9
4. ไม่แน่นอน	76	70.4
รวม	108	100.00

4.1.6 เทคโนโลยีทางการเกษตร

ครอบครัวของนักเรียนกลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม ส่วนใหญ่ ร้อยละ 76.9 มีเทคโนโลยีทางการเกษตร เช่น รถไถเดินตาม เครื่องเกี่ยวข้าว และร้อยละ 23.1 ไม่มีเทคโนโลยีทางการเกษตร (ตารางที่ 6)

ตารางที่ 6 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามเทคโนโลยีทางการเกษตรที่มี

เทคโนโลยีทางการเกษตร	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. มี	25	23.1
2. ไม่มี	83	76.9
รวม	108	100.0

4.1.7 อาชีพหลักของเพื่อนบ้าน

นักเรียนกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ร้อยละ 63.2 มีเพื่อนบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม รองลงมา ร้อยละ 31.8 ประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 2.0 ประกอบอาชีพรับราชการ และ ร้อยละ 1.5 ประกอบอาชีพค้าขาย และประกอบอาชีพอื่นๆ (ตารางที่ 7)

ตารางที่ 7 แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง โดยจำแนกตามอาชีพของเพื่อนบ้าน

อาชีพหลักเพื่อนบ้าน	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ
1. เกษตรกรรม	127	63.2
2. รับราชการ	4	2.0
3. ค้าขาย	3	1.5
4. รับจ้างทั่วไป	64	31.8
5. อื่น ๆ	3	1.5
รวม	201	100.0

4.2 ส่วนที่ 2 ทักษะคิดต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

การวิเคราะห์ทัศนคติต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มนักเรียนตัวอย่าง แบ่งออกเป็น 4 ประเด็น คือ

4.2.1 ด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จากการวิเคราะห์ทัศนคติต่อคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียนสมาชิก กลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติเห็นด้วย มีค่าเฉลี่ย 4.24

โดยทัศนคติด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง ได้แก่ อาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อคนไทย มีค่าเฉลี่ย 4.69 และมีทัศนคติเห็นด้วย ได้แก่ การประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่มีทางอดตาย มีค่าเฉลี่ย 4.25 ผลผลิตจากภาคเกษตรสามารถหล่อเลี้ยงคนทั้งโลก มีค่าเฉลี่ย 4.20 อาชีพเกษตรกรรมสามารถแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันได้ มีค่าเฉลี่ย 3.90 และการส่งออกผลผลิตจากภาคการเกษตรทำรายได้หลักให้กับประเทศไทย มีค่าเฉลี่ย 4.14 (ตารางที่ 8)

ตารางที่ 8 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกร

ความเห็นที่มีต่ออาชีพเกษตรกร	ระดับความเห็น					Mean (X̄)	S.D.	ระดับความเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
ด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกร								
1. อาชีพเกษตรกรมีความสำคัญต่อคนไทย	141 (70.1)	58 (28.9)	1 (0.5)	1 (0.5)	- -	4.69	0.51	เห็นด้วยอย่างยิ่ง
2. ประกอบอาชีพเกษตรกรไม่มีทางอดตาย	82 (40.8)	91 (45.3)	23 (11.4)	5 (2.5)	- -	4.25	0.75	เห็นด้วย
3. ผลผลิตจากภาคเกษตรสามารถหล่อเลี้ยงคนทั้งโลก	65 (32.3)	116 (57.7)	17 (8.5)	2 (1.0)	1 (0.5)	4.20	0.67	เห็นด้วย
4. อาชีพเกษตรกรสามารถแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบันได้	38 (18.9)	118 (58.7)	32 (15.9)	12 (6.0)	1 (0.5)	3.90	0.79	เห็นด้วย
5. การส่งออกผลผลิตจากภาคการเกษตรทำรายได้หลักให้กับประเทศไทย	62 (30.8)	110 (54.7)	24 (11.9)	5 (2.5)	- -	4.14	0.71	เห็นด้วย
โดยรวม						4.24		เห็นด้วย

4.2.2 ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร

จากการวิเคราะห์ทัศนคติต่อความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรของนักเรียนสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติ มีค่าเฉลี่ย 3.29

โดยทัศนคติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วย ได้แก่ อาชีพเกษตรกรคืออาชีพที่ผลิตวัตถุดิบทางการเกษตร เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ ผัก หรือผลไม้ เท่านั้น มีค่าเฉลี่ย 3.74 การประกอบอาชีพเกษตรกรไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ หรือระบบดาวเทียม มีค่าเฉลี่ย 3.89 และอาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพอิสระ มีค่าเฉลี่ย 3.92

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติไม่แน่ใจ ได้แก่ การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผลไม้กระป๋อง อาหารกระป๋อง ไม่ใช่อาชีพเกษตรกร มีค่าเฉลี่ย 3.33 การประกอบอาชีพเกษตรกรสามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ของผู้รู้ ไม่จำเป็นต้องศึกษาในสถาบันการศึกษาก็ได้ มีค่าเฉลี่ย 3.27 และอาชีพเกษตรกรไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะ หรือความคิด มีค่าเฉลี่ย 2.62

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติไม่เห็นด้วย ว่า อาชีพเกษตรกรไม่จำเป็นต้องมีการวางแผนการผลิต มีค่าเฉลี่ย 2.26 สำหรับทัศนคติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรของกลุ่มตัวอย่างที่มีทัศนคติเห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่ปรากฏผล (ตารางที่ 9)

ตารางที่ 9 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร

ความเห็นที่มีต่อ อาชีพเกษตรกร	ระดับความเห็น					Mean ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ ความเห็น
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วย อย่างยิ่ง			
ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกร								
1. อาชีพเกษตรกรคืออาชีพที่ผลิต วัตถุดิบทางการเกษตร เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ ผัก หรือผลไม้ เท่านั้น	40 (19.9)	104 (51.7)	27 (13.4)	25 (12.4)	5 (2.5)	3.74	0.99	เห็นด้วย
2. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผลไม้กระป๋อง อาหารกระป๋อง ไม่ใช่อาชีพภาคเกษตรกรรม	18 (8.5)	64 (31.3)	89 (44.3)	28 (13.9)	2 (1.0)	3.33	0.86	ไม่แน่ใจ
3. การประกอบอาชีพเกษตรกร ไม่จำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ หรือระบบดาวเทียม	62 (30.8)	79 (39.3)	37 (18.4)	21 (10.4)	2 (1.0)	3.89	0.99	เห็นด้วย
4. การประกอบอาชีพเกษตรกร สามารถเรียนรู้จากประสบการณ์ ของผู้รู้ ไม่จำเป็นต้องศึกษาใน สถาบันการศึกษาก็ได้	27 (13.4)	71 (35.3)	44 (21.9)	48 (23.9)	11 (5.5)	3.27	1.13	ไม่แน่ใจ
5. อาชีพเกษตรกรไม่จำเป็นต้อง ใช้ทักษะ/ความคิด	9 (4.5)	39 (19.4)	45 (22.4)	83 (41.3)	25 (12.4)	2.62	1.07	ไม่แน่ใจ
6. อาชีพเกษตรกรไม่จำเป็นต้องมี การวางแผนการผลิต	7 (3.5)	22 (10.9)	27 (13.4)	106 (52.7)	39 (19.4)	2.26	1.01	ไม่เห็น ด้วย
7. อาชีพเกษตรกรเป็นอาชีพอิสระ	59 (29.4)	85 (42.3)	40 (19.9)	15 (7.5)	2 (1.0)	3.92	0.94	เห็นด้วย
โดยรวม						3.29		เห็นด้วย

4.2.3 ด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกร

จากการวิเคราะห์ทัศนคติต่อปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรของนักเรียนสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติ มีค่าเฉลี่ย 3.45

โดยทัศนคติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติเห็นด้วย ได้แก่ ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.78 และรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรไม่แน่นอน มีค่าเฉลี่ย 3.80

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติไม่แน่ใจ ได้แก่ รัฐบาลให้ความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรค่อนข้างน้อย มีค่าเฉลี่ย 3.45 ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ มีค่าเฉลี่ย 3.34 แรงงานภาคการเกษตรเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำ มีค่าเฉลี่ย 2.99 และผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นผู้ด้อยการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 2.99 (ตารางที่ 10)

ตารางที่ 10 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกร

ความเห็นที่มีต่ออาชีพเกษตรกร	ระดับความเห็น					Mean (X̄)	S.D.	ระดับความเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
ด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกร								
1. รัฐบาลให้ความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรค่อนข้างน้อย	19 (9.5)	87 (43.3)	60 (29.9)	35 (17.4)	- -	3.45	0.89	ไม่แน่ใจ
2. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ	22 (10.9)	75 (37.3)	56 (27.9)	46 (22.9)	2 (1.0)	3.34	0.98	ไม่แน่ใจ
3. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรส่วนใหญ่ยากจนและมีหนี้สิน	48 (23.9)	89 (44.3)	39 (19.4)	22 (10.9)	3 (1.5)	3.78	0.98	เห็นด้วย
4. แรงงานภาคการเกษตรเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำ	20 (10.0)	76 (37.8)	63 (31.3)	40 (19.9)	2 (1.0)	3.36	0.94	ไม่แน่ใจ
5. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นผู้ด้อยการศึกษา	22 (10.9)	40 (19.9)	65 (32.3)	61 (30.3)	13 (6.5)	2.99	1.09	ไม่แน่ใจ
6. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรไม่แน่นอน	42 (20.9)	93 (46.3)	52 (25.9)	12 (6.0)	2 (1.0)	3.80	0.87	เห็นด้วย
โดยรวม						3.45		ไม่แน่ใจ

4.2.4 ด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

จากการวิเคราะห์ทัศนคติต่อปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของนักเรียน สมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดิน พบว่า นักเรียนมีทัศนคติ มีค่าเฉลี่ย 3.45

โดยทัศนคติด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมที่กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติ เห็นด้วย ได้แก่ สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ทั้งเป็นอาชีพหลัก และอาชีพรอง มีค่าเฉลี่ย 4.19 และการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น มีค่าเฉลี่ย 4.00

กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติไม่แน่ใจ ได้แก่ มีรายได้ที่มั่นคงมากยิ่งขึ้น มีค่าเฉลี่ย 3.77 ได้ประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม มีค่าเฉลี่ย 3.83 และได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี แหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยถูก และปัจจัยการผลิตจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย 3.72 (ตารางที่ 11)

ตารางที่ 11 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม

ความเห็นที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรม	ระดับความเห็น					Mean (X̄)	S.D.	ระดับความเห็น
	เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง			
ด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม								
1. มีรายได้ที่มั่นคงมากยิ่งขึ้น	39 (19.4)	91 (45.3)	58 (28.9)	11 (5.5)	2 (1.0)	3.77	0.86	เห็นด้วย
2. ได้ประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม	29 (14.4)	116 (57.7)	49 (24.4)	6 (3.0)	1 (0.5)	3.83	0.72	เห็นด้วย
3. สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ทั้งเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง	67 (33.3)	110 (54.7)	21 (10.4)	2 (1.0)	1 (0.5)	4.19	0.69	เห็นด้วย
4. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น	52 (25.9)	104 (51.7)	39 (19.4)	5 (2.5)	1 (0.5)	4.00	0.78	เห็นด้วย
5. ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี แหล่งเงินทุนดอกเบี้ยถูก และปัจจัยการผลิตจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง	46 (22.9)	79 (39.3)	52 (25.9)	22 (10.9)	2 (1.0)	3.72	0.97	เห็นด้วย
โดยรวม						3.90		เห็นด้วย

4.3 ส่วนที่ 3 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม

4.3.1 ปัจจัยด้านครอบครัว

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มเกษตรกร พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัวมีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.33

โดยปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการตัดสินใจมาก ได้แก่ ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว มีค่าเฉลี่ย 3.67 มีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่าง มีค่าเฉลี่ย 3.27 เป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพเกษตรกรรม เช่น ชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบปลูกผัก เป็นต้น มีค่าเฉลี่ย 3.62

ปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง ได้แก่ ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง/อาจารย์ มีค่าเฉลี่ย 3.27 สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมเพราะเพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ มีค่าเฉลี่ย 2.92 ผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง มีค่าเฉลี่ย 3.34 และผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิตหรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้ว มีค่าเฉลี่ย 2.94 (ตารางที่ 12)

ตารางที่ 12 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยทางด้านครอบครัว

ประเด็นที่จะเป็นปัจจัย ต่อการตัดสินใจ	คิดว่าเป็นปัจจัยในระดับ					Mean ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ ความ สำคัญ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ปัจจัยทางด้านครอบครัว								
1. ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรม อยู่แล้ว	33 (16.4)	87 (43.3)	66 (32.8)	11 (5.5)	4 (2.0)	3.67	0.89	มาก
2. ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจาก ผู้ปกครอง/อาจารย์	9 (4.5)	68 (33.8)	97 (48.3)	23 (11.4)	4 (2.0)	3.27	0.80	ปานกลาง
3. มีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการ ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่าง	24 (11.9)	87 (43.3)	66 (32.8)	21 (10.4)	3 (1.5)	3.54	0.89	มาก
4. เป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพ เกษตรกรรม เช่นชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบ ปลูกผัก เป็นต้น	38 (18.9)	71 (35.3)	71 (35.3)	20 (10.0)	1 (0.5)	3.62	0.92	มาก
5. สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะ เพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ	6 (3.0)	38 (18.9)	99 (49.3)	49 (24.4)	9 (4.5)	2.92	0.85	ปานกลาง
6. ผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพ เกษตรกรรมเป็นของตนเอง	37 (18.4)	47 (23.4)	78 (38.8)	25 (12.4)	14 (7.0)	3.34	1.13	ปานกลาง
7. ผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยี ทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้ว	17 (8.5)	48 (23.9)	65 (32.3)	48 (23.9)	23 (11.4)	2.94	1.13	ปานกลาง
โดยรวม						3.33		ปานกลาง

4.3.2 ปัจจัยด้านการศึกษา

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรของกลุ่มยุวเกษตรกร พบว่า ปัจจัยด้านการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจมาก มีค่าเฉลี่ย 3.67

โดยปัจจัยด้านครอบครัวที่มีผลต่อการตัดสินใจมาก ได้แก่ มีการเรียน การสอนวิชาเกษตร ในโรงเรียน ค่าเฉลี่ย 3.74 มีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.73 โครงการเกษตรสามารถสร้างรายได้ได้จริง มีค่าเฉลี่ย 3.96 มีครูหรืออาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด มีค่าเฉลี่ย 3.69 มีการประชาสัมพันธ์หรือการชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน มีค่าเฉลี่ย 3.59

ปัจจัยทางด้านการศึกษาที่มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง ได้แก่ มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน มีค่าเฉลี่ย 3.46 (ตารางที่ 13)

ตารางที่ 13 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยทางด้านสถานศึกษา

ประเด็นที่จะเป็นปัจจัย ต่อการตัดสินใจ	คิดว่าเป็นปัจจัยในระดับ					Mean ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับ ความ สำคัญ
	มาก ที่สุด	มาก	ปาน กลาง	น้อย	น้อย ที่สุด			
ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา								
1. มีการเรียน – การสอนวิชาเกษตรใน โรงเรียน	49 (24.4)	79 (39.3)	51 (25.4)	16 (8.0)	6 (3.0)	3.74	1.01	มาก
2. มีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติ ได้จริงในโรงเรียน	40 (19.9)	88 (43.8)	54 (26.9)	16 (8.0)	3 (1.5)	3.73	0.92	มาก
3. โครงการเกษตรสามารถสร้างรายได้ ได้จริง	53 (26.4)	95 (47.3)	47 (23.4)	3 (1.5)	3 (1.5)	3.96	0.83	มาก
4. มีครู/อาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือ แนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	34 (16.9)	86 (42.8)	68 (33.8)	11 (5.5)	2 (1.0)	3.69	0.85	มาก
5. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำ โครงการเกษตรในโรงเรียน	25 (12.4)	77 (38.3)	72 (35.8)	19 (9.5)	8 (4.0)	3.46	0.97	ปานกลาง
6. มีการประชาสัมพันธ์/การชี้แนะแนวทาง การประกอบ อาชีพเกษตร และเทคโนโลยี ใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จาก หน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน	28 (13.9)	75 (37.3)	85 (42.3)	13 (6.5)	- -	3.59	0.81	มาก
โดยรวม						3.67		มาก

4.3.3 ปัจจัยด้านอื่นๆ

จากการวิเคราะห์ปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรของกลุ่ม ยุวเกษตรกร พบว่า ปัจจัยด้านอื่นๆ มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง มีค่าเฉลี่ย 3.67

โดยปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจปานกลาง ได้แก่ รัฐบาลมีมาตรการหรือโครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดิน หรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต มีค่าเฉลี่ย 3.48 และรัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร มีค่าเฉลี่ย 3.48 (ตารางที่ 14)

ตารางที่ 14 แสดงค่าจำนวนร้อยละและค่าเฉลี่ยตามระดับความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัจจัยด้านอื่นๆ

ประเด็นที่จะเป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจ	คิดว่าเป็นปัจจัยในระดับ					Mean ($\bar{X}$)	S.D.	ระดับความสำคัญ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด			
ปัจจัยด้านอื่น ๆ								
1. รัฐบาลมีมาตรการ/โครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดิน หรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต	37 (18.4)	51 (25.4)	86 (42.8)	25 (12.4)	2 (1.0)	3.48	0.97	ปานกลาง
2. รัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร	31 (15.4)	69 (34.3)	75 (37.3)	17 (8.5)	9 (4.5)	3.48	0.97	ปานกลาง
โดยรวม						3.48		ปานกลาง

4.3.4 ความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการประกอบอาชีพเกษตรกรใน อนาคต

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 78.1 ยังไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตหรือไม่ เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างยังไม่ได้ตัดสินใจ ผู้ปกครองไม่เห็นด้วยที่จะให้ประกอบอาชีพเกษตรกร และไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง รองลงมาร้อยละ 15.9 กลุ่มตัวอย่างต้องการจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เนื่องจากมีความชื่นชอบในอาชีพเกษตรกร มีความเห็นว่าอาชีพเกษตรกรสามารถเลี้ยงชีพได้ และมีความฝันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตและร้อยละ 6.0 ไม่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เนื่องจากอาชีพเกษตรกรมีรายได้ที่ไม่มั่นคง อยากประกอบอาชีพอื่นที่ได้เงินเยอะๆ ไม่ชอบอาชีพเกษตรกร ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นทุนเดิม และใช้แรงมาก ไม่ชอบตากแดด และเหนื่อย

ตารางที่ 15 แสดงจำนวนและร้อยละของความเห็นของกลุ่มตัวอย่างที่คิดว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

การตัดสินใจ	จำนวนตัวอย่าง (คน)	ร้อยละ	เหตุผล
1. ใช่	32	15.9	- ชอบอาชีพเกษตรกร - อาชีพเกษตรกรสามารถเลี้ยงชีพได้ - มีความฝันที่จะประกอบอาชีพเกษตรกร - มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง - ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่แล้ว
2. ไม่	12	6.0	- รายได้จากภาคเกษตรไม่มั่นคง - อยากประกอบอาชีพอื่นที่ได้เงินเยอะ ๆ - ไม่ชอบอาชีพเกษตรกร คิดว่าอาชีพเกษตรกรไม่เหมาะกับตนเอง - ผู้ปกครองไม่ได้ประกอบอาชีพเกษตรกร - ใช้แรงมาก ไม่ชอบตากแดด เหนื่อย
3. ไม่แน่ใจ	157	78.1	- ยังไม่ได้ตัดสินใจ - ขึ้นอยู่กับผู้ปกครอง - อาจจะประกอบเป็นอาชีพรอง - ไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง
รวม	201	100.0	

4.4 ส่วนที่ 4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์

4.4.1 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตพบว่า นักเรียนชายจำนวน 76 คน (ร้อยละ 37.81) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตรองลงมาจำนวน 17 คน (ร้อยละ 8.46) ตัดสินใจจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และจำนวน 10 คน (ร้อยละ 4.98) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต สำหรับนักเรียนหญิง พบว่า จำนวน 81 คน (ร้อยละ 40.29) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตรองลงมาจำนวน 15 คน (ร้อยละ 7.46) ตัดสินใจจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.99) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05; ตารางที่ 16)

ตารางที่ 16 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเพศกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

เพศ	การตัดสินใจ			รวม
	ใช่	ไม่	ไม่แน่ใจ	
ชาย	17 (8.46)	10 (4.98)	76 (37.81)	103 (51.24)
หญิง	15 (7.46)	2 (0.99)	81 (40.29)	98 (48.76)
รวม	32 (15.92)	12 (5.97)	157 (78.11)	201 (100.00)

การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	เพศ	
	Chi - square	P
ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	5.49*	0.06

*p > .05

4.4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพผู้ปกครองกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพผู้ปกครองกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกร จำนวน 81 คน (ร้อยละ 40.29) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต รองลงมาจำนวน 20 คน (ร้อยละ 9.95) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน (ร้อยละ 2.98) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.49) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.49) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย/เอกชน จำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.48) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.49) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 62 คน (ร้อยละ 30.85) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต รองลงมาจำนวน 11 คน (ร้อยละ 5.47) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และจำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.99) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 4 คน (ร้อยละ 1.99) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.49) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อาชีพผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05; ตารางที่ 17)

ตารางที่ 17 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพผู้ปกครองกับการตัดสินใจประกอบอาชีพ เกษตรกรรม ในอนาคต

อาชีพผู้ปกครอง	การตัดสินใจ			รวม
	ใช่	ไม่	ไม่แน่ใจ	
เกษตรกร	20 (9.95)	6 (2.98)	81 (40.29)	107 (53.23)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	1 (0.49)	0 (0.00)	3 (1.49)	4 (1.99)
ค้าขาย/เอกชน	0 (0.00)	1 (0.49)	7 (3.48)	8 (3.98)
รับจ้างทั่วไป	11 (5.47)	4 (1.99)	62 (30.85)	77 (38.31)
อื่น ๆ	0 (0.00)	1 (0.49)	4 (1.99)	5 (2.49)
รวม	32 (15.92)	12 (5.97)	157 (78.11)	201 (100.00)

การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	อาชีพผู้ปกครอง	
	Chi - square	P
ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	5.716	0.679

*p > .05

4.4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีทางการเกษตรกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีทางการเกษตร เช่น รถไถเดินตาม รถเกี่ยวข้าว และรถแทรกเตอร์ เป็นต้น กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวยุติเทคโนโลยีทางการเกษตรจำนวน 18 คน (ร้อยละ 16.67) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต รองลงมาจำนวน 4 คน (ร้อยละ 3.70) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และจำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.78) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวยุติไม่มีเทคโนโลยีทางการเกษตรจำนวน 64 คน (ร้อยละ 59.26) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต รองลงมาจำนวน 17 คน (ร้อยละ 15.74) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และจำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.85) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า เทคโนโลยีทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.05; ตารางที่ 18)

ตารางที่ 18 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างเทคโนโลยีการเกษตรกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

เทคโนโลยีทางการเกษตร	การตัดสินใจ			รวม
	ใช่	ไม่	ไม่แน่ใจ	
มี	3 (2.78)	4 (3.70)	18 (16.67)	25 (23.15)
ไม่มี	17 (15.74)	2 (1.85)	64 (59.26)	83 (76.85)
รวม	20 (18.52)	6 (5.56)	82 (75.93)	108 (100.00)

การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	การมีเทคโนโลยีทางการเกษตร	
	Chi - square	P
ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร	7.20*	0.027

*p < .05

4.4.3 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเพื่อนบ้านกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเพื่อนบ้านกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนบ้านประกอบอาชีพเกษตรกรรม จำนวน 94 คน (ร้อยละ 46.77) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 25 คน (ร้อยละ 12.44) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต กลุ่มตัวอย่างจำนวน 8 คน (ร้อยละ 3.98) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับราชการ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.49) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.49) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพค้าขาย/เอกชน จำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.99) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และรองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.49) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพรับจ้างทั่วไป จำนวน 55 คน (ร้อยละ 27.36) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 7 คน (ร้อยละ 3.48) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และจำนวน 2 คน (ร้อยละ 0.99) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพอื่นๆ จำนวน 3 คน (ร้อยละ 1.49) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า อาชีพเพื่อนบ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05; ตารางที่ 19)

ตารางที่ 19 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างอาชีพเพื่อนบ้านกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม
ในอนาคต

อาชีพเพื่อนบ้าน	การตัดสินใจ			รวม
	ใช่	ไม่	ไม่แน่ใจ	
เกษตรกรรม	25 (12.44)	8 (3.98)	94 (46.77)	127 (63.18)
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	0 (0.00)	1 (0.49)	3 (1.49)	4 (2.00)
ค้าขาย/เอกชน	0 (0.00)	1 (0.49)	2 (0.99)	3 (1.49)
รับจ้างทั่วไป	7 (3.48)	2 (0.99)	55 (27.36)	64 (31.84)
อื่น ๆ	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (1.49)	3 (1.49)
รวม	32 (15.92)	12 (5.97)	157 (78.11)	201 (100.00)

การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	อาชีพเพื่อนบ้าน	
	Chi - square	P
ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	11.993*	0.152

*p > .05

4.4.4 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต พบว่า กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวยุคประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วมีผลผลิตเพิ่มขึ้นจำนวน 8 คน (ร้อยละ 7.41) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.85) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และจำนวน 2 คน (ร้อยละ 1.85) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวยุคประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วมีผลผลิตลดลง จำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.78) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.93) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และจำนวน 1 คน (ร้อยละ 0.93) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วมีผลผลิตเท่าเดิม จำนวน 8 คน (ร้อยละ 7.41) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 7 คน (ร้อยละ 6.48) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

กลุ่มตัวอย่างที่ครอบครัวประกอบอาชีพเกษตรกรรมแล้วมีผลผลิตไม่แน่นอน จำนวน 63 คน (ร้อยละ 58.33) ไม่แน่ใจว่าจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต รองลงมาจำนวน 10 คน (ร้อยละ 9.26) ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และจำนวน 3 คน (ร้อยละ 2.78) ตัดสินใจไม่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

เมื่อวิเคราะห์ความสัมพันธ์ พบว่า ผลผลิตทางการเกษตรมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.05; ตารางที่ 20)

ตารางที่ 20 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปริมาณผลผลิตกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

ปริมาณผลผลิต	การตัดสินใจ			รวม
	ใช่	ไม่	ไม่แน่ใจ	
เพิ่มขึ้น	2 (1.85)	2 (1.85)	8 (7.41)	12 (11.11)
ลดลง	1 (0.93)	1 (0.93)	3 (2.78)	5 (4.63)
เท่าเดิม	7 (6.48)	0 (0.00)	8 (7.41)	15 (13.89)
ไม่แน่นอน	10 (9.26)	3 (2.78)	63 (58.33)	79 (73.15)
รวม	20 (18.52)	6 (5.56)	82 (75.93)	108 (100.0)

การตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	ปริมาณผลผลิต	
	Chi - square	P (P<0.05)
ตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม	15.154*	0.019

*p < .05

4.4.5 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ตารางที่ 21) สามารถแบ่งออกได้เป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- ปัจจัยด้านการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านการได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านการมีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่างของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านความเป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มตัวอย่าง เช่น ชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบปลูกผัก เป็นต้น ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านความสนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะเพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ ของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเองของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้วของกลุ่มตัวอย่าง มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.05)

ตารางที่ 21 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านครอบครัวกับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

ปัจจัยด้านครอบครัว	Chi – square*	p
1. ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว	14.415	0.072
2. ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง/อาจารย์	10.324	0.243
3. มีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่าง	7.044	0.532
4. เป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพเกษตรกรรม เช่น ชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบปลูกผัก เป็นต้น	4.826	0.776
5. สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะเพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ	17.367*	0.027
6. ผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง	12.759	0.120
7. ผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้ว	16.916*	0.031

* $p < .05$

4.4.6 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถาบันการศึกษากับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถาบันการศึกษากับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ตารางที่ 22) สามารถแบ่งออกได้เป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- ปัจจัยด้านการเรียน - การสอนวิชาเกษตรในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านโครงการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ ได้จริงของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านกลุ่มตัวอย่างมีครู/อาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิดของกลุ่มตัวอย่างไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียนของกลุ่มตัวอย่างมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญต่ำกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านการประชาสัมพันธ์/การชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชนของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)

ตารางที่ 22 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านสถาบันการศึกษากับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต

ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา	Chi – square*	p
1. มีการเรียน – การสอนวิชาเกษตรในโรงเรียน	4.802	0.778
2. มีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน	11.922	0.155
3. โครงการเกษตรสามารถสร้างรายได้ ได้จริง	7.298	0.505
4. มีครู/อาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด	12.057	0.149
5. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน	34.205*	0.000
6. มีการประชาสัมพันธ์/การชี้แนะแนวทางการประกอบ อาชีพเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน	11.248	0.081

* $p < .05$

4.4.7 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่นๆ กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่นๆ กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ตารางที่ 23) สามารถแบ่งออกได้เป็นหัวข้อต่างๆ ดังนี้

- ปัจจัยด้านรัฐบาลมีมาตรการ/โครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดิน หรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)
- ปัจจัยด้านรัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตรของกลุ่มตัวอย่าง ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต (ค่านัยสำคัญสูงกว่า 0.05)

ตารางที่ 23 ค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านอื่นๆ กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

ปัจจัยด้านอื่นๆ	Chi – square*	p
1. รัฐบาลมีมาตรการ/โครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดิน หรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต	14.808	0.063
2. รัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร	11.933	0.154

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน เป็นโครงการศึกษาที่คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาตามกระบวนการวิจัยโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และทัศนคติต่อการเป็นเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรซึ่งจะทำให้ได้ผลที่คาดว่าจะได้รับการวิจัยคือทราบปัจจัย และเหตุผลที่นักเรียนตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต และสามารถนำผลที่ได้รับจากการศึกษาวิจัย ไปวางแผน หรือเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับเกษตรกรรุ่นใหม่ เช่นการจัดหาที่ดิน จัดเตรียมโครงสร้างพื้นฐานรวมถึงการปรับปรุง/พัฒนาหลักสูตรพัฒนาเกษตรกรให้ตรงตามความต้องการของเกษตรกรรุ่นใหม่

ผลการศึกษาตลอดกระบวนการ ได้สรุปผลดังนำเสนอต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนการดำเนินการวิจัยดำเนินการโดยการกำหนดประชากรที่ศึกษา คือ นักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสใน สังกัด สพฐ.จังหวัดแม่ฮ่องสอน จำนวน 1,415 ราย กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่เป็นสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโครงการสานฝันยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน ปี 2553 จำนวน 250 ราย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถามสร้างโดยวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐานของชุมชน และจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้มาตั้งคำถามในแบบสอบถาม เมื่อได้แบบสอบถามที่เชื่อถือได้เก็บข้อมูลเชิงปริมาณภาคสนามด้วยการนำแบบสอบถามไปสอบถามเด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และนำผลที่ได้ไปประมวลผลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีการเชิงปริมาณด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติด้วยค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าไคสแควท์

5.2 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลได้ผลการศึกษาโดยสรุปเป็นส่วนๆ ตามกลุ่มตัวแปร และตามวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และทัศนคติต่อการเป็นเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรสมาชิกโครงการสานฝัน ยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน

สรุปผลการวิจัยในด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย (51.2 %) โดยกลุ่มตัวอย่างมีอายุระหว่าง 10 – 16 ปี กำลังศึกษาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ผู้ปกครองส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 53.2 ซึ่งผลผลิตทางการเกษตรในแต่ละปีมีปริมาณไม่แน่นอน คิดเป็นร้อยละ 70.4 และส่วนใหญ่ไม่มีเทคโนโลยีทางการเกษตรใช้คิดเป็นร้อยละ 76.9 สำหรับอาชีพเพื่อนบ้านส่วนใหญ่พบว่า ประกอบอาชีพเกษตรกรรมคิดเป็นร้อยละ 63.2

จากการศึกษาด้านทัศนคติต่ออาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มตัวอย่าง ในด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติที่ดีต่อคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม โดยกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นว่าอาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อคนไทย การประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่มีทางอดตาย ผลผลิตภาคเกษตรสามารถหล่อเลี้ยงคนทั้งโลก อาชีพเกษตรกรรมสามารถแก้ไขปัญหาภาวะเศรษฐกิจในปัจจุบัน และการส่งออกผลผลิตจากภาคเกษตรทำรายได้หลักให้กับประเทศไทย

จากการศึกษาทัศนคติด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอิสระ การเกษตรต้องมีการวางแผนการผลิต แต่ไม่มีความจำเป็นต้องใช้เทคโนโลยีทางการเกษตรที่ทันสมัยในขั้นตอนการผลิต

จากการศึกษาทัศนคติด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่ผู้ประกอบการอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ยากจน และมีหนี้สิน รวมทั้งรายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แน่นอน

จากการศึกษาทัศนคติด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม พบว่า กลุ่มตัวอย่างเห็นด้วยที่อาชีพเกษตรกรรมสามารถประกอบได้ทั้งเป็นอาชีพหลัก และอาชีพรอง และต้องการให้อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพที่มีการยอมรับของสังคมมากยิ่งขึ้น

จากการศึกษาปัจจัยทางด้านครอบครัวที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม พบว่า การที่ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว และการมีบุคคลที่ประสบผลสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่าง และการที่กลุ่มตัวอย่างเองมีความชื่นชอบ หรือถนัดในอาชีพเกษตรกรรม มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตเป็นอย่างมาก

ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา พบว่า การมีโครงการเกษตรที่สามารถสร้างรายได้ ได้จริง เป็นปัจจัยที่กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญลำดับที่ 1 รองลงมาได้แก่ การมีการเรียน การสอน วิชาเกษตรในโรงเรียน การมีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน และการมีครู หรืออาจารย์คอยให้คำปรึกษาหรือแนะนำ การทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด เป็นปัจจัยรองลงมา สำหรับปัจจัยด้านอื่นๆ พบว่า การที่รัฐบาลมีมาตรการหรือโครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดิน หรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต อีกทั้งรัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร มีผลต่อการตัดสินใจในระดับปานกลาง

จากการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ปัจจัยการผลิต ปัจจัยด้านครอบครัว ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา และปัจจัยด้านอื่นๆ ที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกร สามารถสรุปผลได้ดังนี้

ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เทคโนโลยีทางการเกษตร ผลผลิตทางการเกษตร ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การสนใจประกอบอาชีพเกษตรกร เพราะเพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ และผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้ว และปัจจัยด้านการศึกษา ได้แก่ การมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน

ตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต ได้แก่ เพศ อาชีพผู้ปกครอง อาชีพเพื่อนบ้าน ปัจจัยด้านครอบครัว ได้แก่ การมีผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรอยู่แล้ว การได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง/อาจารย์ การมีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นแบบอย่าง การเป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพเกษตรกร เช่น ชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบปลูกผัก การที่ผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นของตนเอง ปัจจัยด้านการศึกษา ได้แก่ การมีการเรียน การสอนวิชาเกษตรในโรงเรียน การมีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติ ได้จริงในโรงเรียน การมีโครงการเกษตรสามารถสร้างรายได้ ได้จริง การมีครู/อาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และมีการประชาสัมพันธ์/การชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน และปัจจัยอื่นๆ ได้แก่ รัฐบาลมีมาตรการ/โครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต และรัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า เป็นต้น

5.3 อภิปรายผล

จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคตของนักเรียนในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน พบว่า

ปัจจัยด้านลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต และพบว่าอาชีพผู้ปกครองไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรซึ่งต่างจากผลการวิจัยของ อรณูช (2542) ที่พบว่า อาชีพผู้ปกครองมีผลต่อความคาดหวังของนักศึกษาหลังสำเร็จการศึกษาจากโครงการปฏิรูปการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตในด้านการประกอบอาชีพ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างคาดหวังเป็นอย่างมากที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต

ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า อาชีพเพื่อนบ้านไม่มีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต แต่กลุ่มตัวอย่างที่มีเพื่อนบ้านประกอบอาชีพเกษตรกร ตัดสินใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกรในอนาคต ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากการมีตัวอย่างที่ดีเป็นแบบอย่าง ทำให้กลุ่มตัวอย่างมีความสนใจที่จะประกอบอาชีพเกษตรกร นอกจากนั้นจากการศึกษาของเอกชัย และคณะ (2552) พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความมั่นใจต่อวิชาชีพเกษตรของนักศึกษา เกิดจากค่านิยมของผู้ปกครองและสังคม และสื่อสารมวลชน

ปัจจัยด้านปัจจัยการผลิต พบว่า เทคโนโลยีทางการเกษตร และปริมาณผลผลิตมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจของแม่โจ้โพลล์ ซึ่งกลุ่มตัวอย่างมีข้อเสนอแนะว่า รัฐบาลควรมีการสนับสนุนควรสนับสนุนด้านเงินทุน ปัจจัยการผลิตและแก้ไขปัญหาด้านราคาเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

ปัจจัยด้านครอบครัว มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญ โดยการมีรุ่นพี่แนะนำ ผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม

ปัจจัยด้านสถาบันการศึกษา มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยการมีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน มีครูหรืออาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และการมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียนมีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม ซึ่งสอดคล้องกับการสำรวจความคิดเห็นของศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร มหาวิทยาลัยแม่โจ้ ที่ความคิดเห็นส่วนใหญ่ต้องการให้สถาบันการศึกษามีหลักสูตรให้ความรู้ด้านการเกษตร และส่งเสริมกิจกรรมที่เกี่ยวข้องด้านการเกษตร สอดคล้องกับการศึกษาของเอกชัย และคณะ (2552) ที่พบว่าหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนสาขาวิชาเกษตร วิธีการสอนของอาจารย์ที่ไม่สร้างความเชื่อมั่นแก่ผู้เรียนว่าสามารถนำไปประกอบอาชีพได้

ปัจจัยด้านอื่นๆ ไม่มีความสัมพันธ์ต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตโดยการที่รัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร ซึ่งการสำรวจของแม่โจ้โพลล์ มหาวิทยาลัยแม่โจ้ พบว่า การสนับสนุนเงินทุน ปัจจัยการผลิต การให้ข่าวสารกับประชาชนในท้องถิ่น และการแก้ไขปัญหาด้านราคาเพื่อให้เกษตรกรมีรายได้เพิ่มขึ้น

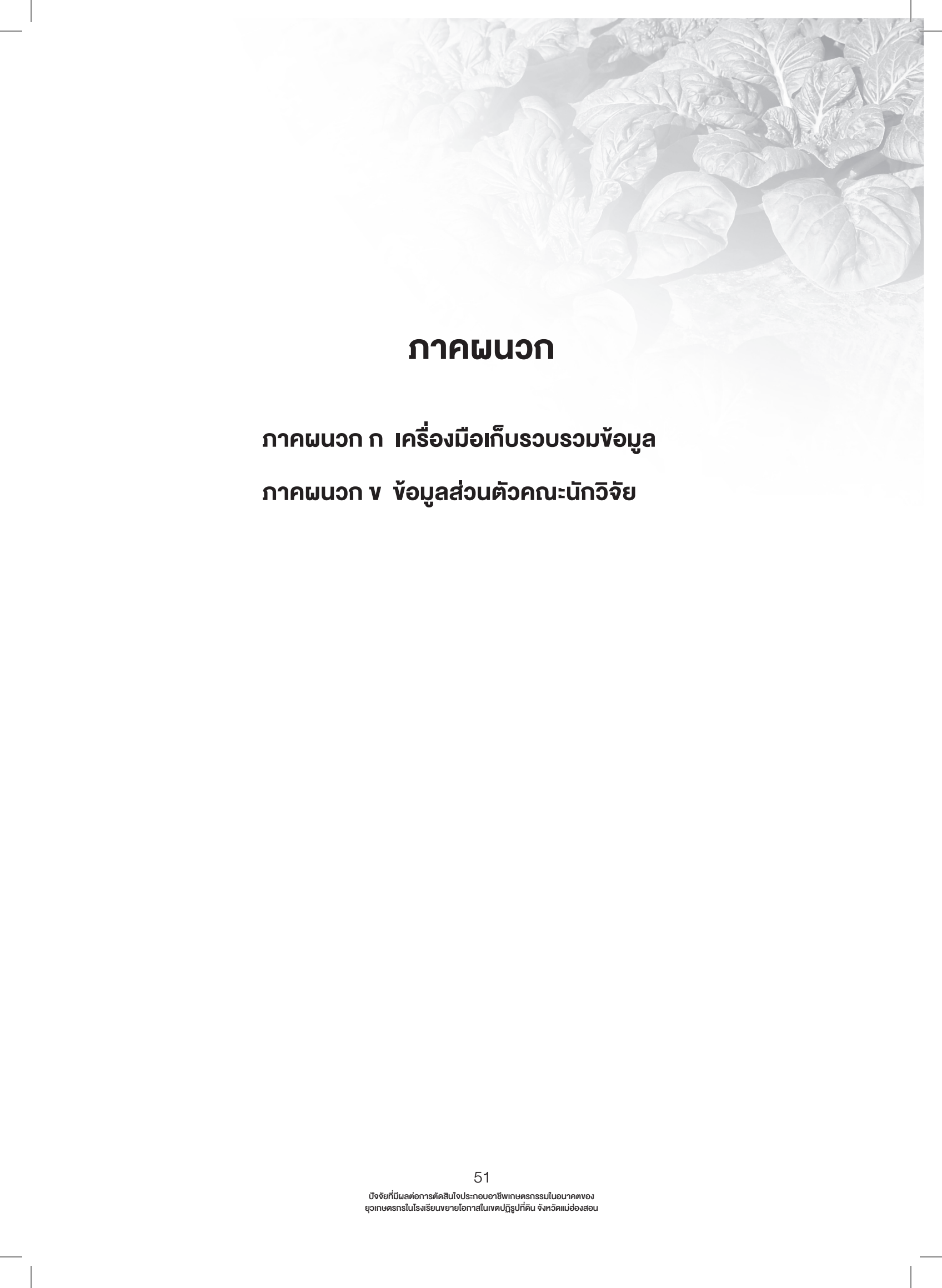
5.4 ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาทำให้ทราบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสำคัญกับการมีแบบอย่างที่ดี โดยเฉพาะการมีรุ่นพี่แนะนำ ผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีการเกษตรที่เหมาะสม นอกจากนั้นการได้รับการสนับสนุนจากโรงเรียนโดยการมีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน มีครูหรืออาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด และการมีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน ยิ่งส่งผลสนับสนุนให้กลุ่มตัวอย่างมีความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้มีส่วนที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง อาจารย์ และหน่วยงานราชการ ควรให้ความสำคัญกับการสร้างแรงจูงใจ หรือมีแผนงานเพื่อเป็นการกระตุ้น และสนับสนุนให้เยาวชนเกษตรกรได้มีโอกาสทำกิจกรรมทางการเกษตร ได้อย่างเต็มที่ พร้อมทั้งเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับอาชีพเกษตรที่ถูกต้อง และสร้างทัศนคติที่ดีต่ออาชีพเกษตร เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างมีผู้ปกครองที่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นหลักอยู่แล้ว แต่อาจจะไม่ประสบผลสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นจึงควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังทัศนคติที่ดีให้กับเยาวชนเกษตรกรด้วย

บรรณานุกรม

- จิตาวดี เหลืองธนะโกศ. 2546. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรในโรงเรียนในจังหวัดเชียงใหม่**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- นิเวศน์ อินตารัตน์. 2543. **บทบาทของครูเกษตรต่อการส่งเสริมอาชีพเกษตรกรในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่**. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- บรรชร กล้าหาญ. 2541. **ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนของนักศึกษาโครงการปฏิบัติการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิต. งานวิจัยและพัฒนา ฝ่ายแผนงานการศึกษา วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีเชียงใหม่ กองวิทยาลัยเกษตรกรรม กรมอาชีวศึกษา.**
- ปิติพร เพชรสุก. 2548. **การตัดสินใจเข้าศึกษาต่อในโครงการปฏิบัติการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตของนักศึกษาวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- ผุสดี ธรรมศักดิ์. 2540. **มูลเหตุจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเกษตรกรรมของนักศึกษาในสถาบันเทคโนโลยีราชมงคล วิทยาเขตจันทบุรี. การค้นคว้าแบบอิสระ วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- พรศรี เหล่ารุจิสวัสดิ์. **ศักยภาพของภาคเกษตรไทย ในความเป็นจริง** [ออนไลน์]. สืบค้นจาก www.foodindustrythailand.com.
- พีรเดช ทองอำไพ. 2552. บทความ [ออนไลน์]. สืบค้นจาก www.komchadluek.net
- วีระชัย เข้มวงษ์. 2546. **ปัจจัยที่มีผลต่อความต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรของสมาชิกกลุ่มยุวเกษตรกรจังหวัดราชบุรี. วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.**
- สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2550. **แผนพัฒนาการเกษตร ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 – 2554).** กรุงเทพมหานคร.
- ศูนย์วิจัยเศรษฐกิจและพยากรณ์ทางการเกษตร. มหาวิทยาลัยแม่โจ้. เชียงใหม่.
- อรนุช จรกลิน. 2542. **ความคาดหวังของนักเรียนในโครงการปฏิบัติการศึกษาเกษตรเพื่อชีวิตภาคเหนือตอนบน. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาส่งเสริมการเกษตร บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.**
- เอกชัย ยุทธชัยวรกุล และคณะ. 2552. **รูปแบบกระบวนการเรียนรู้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นในการประกอบอาชีพด้านการเกษตร วิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยีสิงห์บุรี. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัยแห่งชาติ.**

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูล

ภาคผนวก ข ข้อมูลส่วนตัวคณะนักวิจัย

ภาคผนวก ก

แบบสอบถามเลขที่.....

แบบสอบถาม โครงการ “ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตของ ยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน”

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม และแนวคิดต่อการเป็นเกษตรกรในอนาคตของกลุ่มยุวเกษตรกรสมาชิกโครงการสานฝัน ยุวเกษตรกรในโรงเรียนขยายโอกาสเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน จัดทำขึ้นโดยนักวิชาการปฏิรูปที่ดิน สำนักงานการปฏิรูปที่ดิน จังหวัดแม่ฮ่องสอนเพื่อจะได้ทราบถึงปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจในการประกอบอาชีพเกษตรกรรมของกลุ่มยุวเกษตรกร ซึ่งอาจจะเป็นประโยชน์ต่อการเตรียมความพร้อมของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อรองรับกลุ่มเยาวชน ผู้มีความสนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคต จึง ขอความร่วมมือจากทุกท่านโปรดตอบแบบสอบถามนี้ เพื่อจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

ขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

นางสาวสุรติวดี ภาคอุทัย

นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ

คำชี้แจง แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 4 ส่วน โปรดตอบตามความเป็นจริง

ส่วนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว และสภาพที่อยู่อาศัย

1. เพศ (.....) 1. ชาย (.....) 2. หญิง
2. อายุ ปี
3. ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่.....
4. อาชีพหลักของผู้ปกครอง
(.....) 1. เกษตรกรรม
(.....) 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (ข้ามไปตอบ ข้อ 8)
(.....) 3. ค้าขาย/พนักงานบริษัทเอกชน (ข้ามไปตอบ ข้อ 8)
(.....) 4. รับจ้างทั่วไป (ข้ามไปตอบ ข้อ 8)
(.....) 5. อื่นๆ โปรดระบุ..... (ข้ามไปตอบ ข้อ 8)
5. รายได้จากอาชีพหลักของผู้ปกครอง (ในกรณีที่ผู้ปกครองเป็นเกษตรกรให้ตอบข้อ 5.2.)
5.1. ต่อเดือน (โดยประมาณ) บาท
5.2. ต่อปี (โดยประมาณ) บาท
6. ปริมาณผลผลิตภาคการเกษตรแต่ละปี
(.....) 1. ลดลง เพราะ.....
(.....) 2. เพิ่มขึ้น เพราะ.....
(.....) 3. เท่าเดิม เพราะ.....
(.....) 4. ไม่แน่นอน เพราะ.....
7. เทคโนโลยีทางการเกษตรที่ใช้ภายในครัวเรือน เช่น รถไถเดินตาม รถปลูกข้าว รถเกี่ยวข้าว เป็นต้นฯ
(.....) 1. มี โปรดระบุ.....
(.....) 2. ไม่มี
8. อาชีพหลักของเพื่อนบ้าน
(.....) 1. เกษตรกรรม (.....) 4. รับจ้างทั่วไป
(.....) 2. รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ (.....) 5. อื่น ๆ โปรดระบุ.....
(.....) 3. ค้าขาย/พนักงานบริษัทเอกชน

ส่วนที่ 2 ท่านมีทัศนคติกับอาชีพเกษตรกรรมอย่างไร

โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเห็นของท่าน

ความเห็นที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรม	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ด้านคุณค่าของการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
1. อาชีพเกษตรกรรมมีความสำคัญต่อคนไทย					
2. ประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่มีทางอดตาย					
3. ผลผลิตจากภาคเกษตรสามารถหล่อเลี้ยงคน ทั้งโลก					
4. อาชีพเกษตรกรรมสามารถแก้ไขปัญหาภาวะ เศรษฐกิจในปัจจุบันได้					
5. การส่งออกผลผลิตจากภาคการเกษตรทำรายได้ หลักให้กับประเทศไทย					
ด้านความเข้าใจเกี่ยวกับอาชีพเกษตรกรรม					
6. อาชีพเกษตรกรรมคืออาชีพที่ผลิตวัตถุดิบทางการ เกษตร เช่น ข้าว เนื้อสัตว์ ผัก หรือผลไม้ เท่านั้น					
7. การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร เช่น ผลไม้ กระป๋อง อาหารกระป๋อง ไม่ใช่อาชีพภาค เกษตรกรรม					
8. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องใช้ เทคโนโลยีที่ทันสมัย เช่น คอมพิวเตอร์ หรือระบบ ดาวเทียม					
9. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมสามารถเรียนรู้ จากประสบการณ์ของผู้รู้ ไม่จำเป็นต้องศึกษาใน สถาบันการศึกษาก็ได้					
10. อาชีพเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องใช้ทักษะ/ ความคิด					
11. อาชีพเกษตรกรรมไม่จำเป็นต้องมีการวางแผน การผลิต					
12. อาชีพเกษตรกรรมเป็นอาชีพอิสระ					

ความเห็นที่มีต่ออาชีพเกษตรกรรม	ระดับความเห็น				
	เห็นด้วย อย่างยิ่ง	เห็น ด้วย	ไม่ แน่ใจ	ไม่ เห็นด้วย	ไม่ เห็นด้วย อย่างยิ่ง
ด้านปัญหาในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
13. รัฐบาลให้ความสำคัญต่อผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมค่อนข้างน้อย					
14. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่เป็นผู้สูงอายุ					
15. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมส่วนใหญ่ยากจนและมีหนี้สิน					
16. แรงงานภาคการเกษตรเป็นแรงงานที่มีค่าแรงต่ำ					
17. ผู้ประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นผู้ด้อยการศึกษา					
18. รายได้จากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมไม่แน่นอน					
ด้านความคาดหวังในการประกอบอาชีพเกษตรกรรม					
19. มีรายได้ที่มั่นคงมากยิ่งขึ้น					
20. ได้ประกอบอาชีพในภูมิลำเนาเดิม					
21. สามารถประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ทั้งเป็นอาชีพหลักและอาชีพรอง					
22. การประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นที่ยอมรับของสังคมมากขึ้น					
23. ได้รับการสนับสนุนด้านเทคโนโลยี แหล่งเงินทุน ดอกเบี้ยถูก และปัจจัยการผลิตจากภาครัฐอย่างต่อเนื่อง					

ส่วนที่ 3 ในอนาคต ถ้าหากท่านต้องการประกอบอาชีพเกษตรกรรม ท่านคิดว่าปัจจัยใดบ้างที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม

โปรดทำเครื่องหมาย X ลงในช่องที่ตรงกับระดับความเห็นของท่าน

ประเด็นที่จะเป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจ	คิดว่าเป็นปัจจัยในระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยทางด้านครอบครัว					
1. ผู้ปกครองประกอบอาชีพเกษตรกรรมอยู่แล้ว					
2. ได้รับการสนับสนุนเป็นอย่างดีจากผู้ปกครอง/อาจารย์					
3. มีบุคคลที่ประสบความสำเร็จจากการประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นแบบอย่าง					
4. เป็นคนที่มีความชื่นชอบ/ถนัดในอาชีพเกษตรกรรม เช่น ชอบเลี้ยงสัตว์ หรือชอบปลูกผัก เป็นต้น					
5. สนใจประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพราะเพื่อน/รุ่นพี่แนะนำ					
6. ผู้ปกครองมีที่ดินเพื่อประกอบอาชีพเกษตรกรรมเป็นของตนเอง					
7. ผู้ปกครองมีปัจจัยการผลิต หรือเทคโนโลยีทางการเกษตรที่เหมาะสมอยู่แล้ว					
ปัจจัยทางด้านสถาบันการศึกษา					
8. มีการเรียน – การสอนวิชาเกษตรในโรงเรียน					
9. มีโครงการเกษตร และพื้นที่ให้ฝึกปฏิบัติได้จริงในโรงเรียน					
10. โครงการเกษตรสามารถสร้างรายได้ ได้จริง					
11. มีครู/อาจารย์คอยให้คำปรึกษา หรือแนะนำการทำกิจกรรมอย่างใกล้ชิด					
12. มีแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการทำโครงการเกษตรในโรงเรียน					
13. มีการประชาสัมพันธ์/การชี้แนะแนวทางการประกอบอาชีพเกษตร และเทคโนโลยีใหม่ๆ ที่เกี่ยวข้องกับภาคการเกษตร จากหน่วยงานทั้งภาครัฐ/เอกชน					

ประเด็นที่จะเป็นปัจจัยต่อการตัดสินใจ	คิดว่าเป็นปัจจัยในระดับ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ปัจจัยด้านอื่นๆ					
14. รัฐบาลมีมาตรการ/โครงการรองรับผู้ที่ต้องการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต เช่น จัดเตรียมที่ดินหรือแหล่งเงินทุน เพื่อผู้ต้องการประกอบอาชีพเกษตรในอนาคต					
15. รัฐบาลมีการเตรียมความพร้อมด้านสาธารณูปโภค เช่น ถนน ไฟฟ้า ระบบชลประทาน รองรับในพื้นที่ภาคการเกษตร					

ส่วนที่ 4 ท่านคิดว่าท่านจะประกอบอาชีพเกษตรกรรมในอนาคตหรือไม่

(.....) 1. ใช่ เพราะ.....

.....

(.....) 2. ไม่ เพราะ.....

.....

(.....) 3. ไม่แน่ใจ เพราะ.....

ทางคณะผู้จัดทำฯ ขอขอบคุณทุกท่านที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี
ชื่อผู้กรอกแบบสอบถาม.....

ภาคผนวก v

ข้อมูลส่วนตัวคณะนักวิจัย

ชื่อ - นามสกุล	นางสาวสุรติวดี ภาคอุทัย
(ภาษาอังกฤษ)	Miss Surutwadee Pak-uthai
วัน/เดือน/ปีเกิด	2 พฤศจิกายน 2519
ตำแหน่งปัจจุบัน	นักวิชาการปฏิบัติการที่ดินปฏิบัติการ
สถานที่ติดต่อ	ที่ทำงาน กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ที่พัก 616/194 ถ.บรมราชชนนี แขวงบางบำหรุ เขตบางพลัด กทม.10700 E - mail noonimalro617@gmail.com
ประวัติการศึกษา	ปริญญาตรี (สาขา) วิทยาศาสตร์บัณฑิต (เกษตรศาสตร์) 2541 ปริญญาโท (สาขา) วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) 2546 Master of Science (Agriculture) 2550

ประวัติการทำงาน

ปี พ.ศ. 2547 – 2551	นักวิทยาศาสตร์ประจำห้องปฏิบัติการกลางคณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
ปี พ.ศ. 2552 – 2553	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน
ปี พ.ศ. 2553 – ปัจจุบัน	นักวิชาการปฏิรูปที่ดินปฏิบัติการ กลุ่มความร่วมมือระหว่างประเทศ สำนักวิชาการและแผนงาน สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.

ประวัติผลงานวิจัย (ระบุปีที่ตีพิมพ์)

ก. ผลงานวิจัยที่ตีพิมพ์ในวารสารระดับชาติและนานาชาติ

ผลงานวิจัยที่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

การติดตามประเมินผลโครงการเกษตรประณีตเพื่อความมั่นคงด้านอาหารในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดน่าน ภายใต้โครงการเทเลฟูด. 2555. (ผู้ร่วมวิจัย) เอกสารวิจัยฉบับที่ 197 สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม.

ผลงานอื่นๆ

บทความ :

เขตการค้าเสรีอาเซียน: ผลกระทบต่อภาคเกษตรไทย. 2555. วารสาร 37 ปี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.). (ผู้ร่วมเขียน)

ทัศนคติและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจประกอบอาชีพเกษตรกรของยุวเกษตรกรในเขตปฏิรูปที่ดินจังหวัดแม่ฮ่องสอน. 2555. วารสาร 37 ปี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.). (ผู้เขียน)

มาตรการที่ไม่ใช่ภาษีภายใต้การเปิดเขตการค้าเสรีอาเซียน. 2556. วารสาร 38 ปี สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.). (ผู้เขียน)